

**UCHWAŁA NR VII/119/2017
RADY GMINY DOBRZCZ**

z dnia 28 grudnia 2017 r.

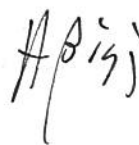
w sprawie przyjęcia „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2017r. poz. 1875, 2232) Rada Gminy Dobrcz uchwala, co następuje :

§ 1. Mając na celu realizację procesu rewitalizacji przyjmuje się do realizacji „Lokalny Programu Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz” w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dobrcz.

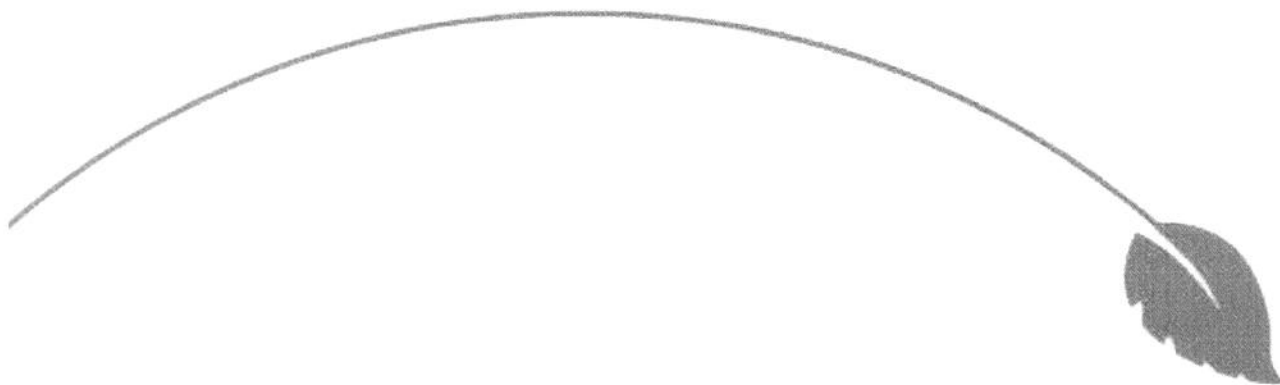
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'A. Piś', is located on the right side of the page.

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr

Rady Gminy Dobrcz z dnia

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz

Grudzień, 2017 r.

Zamawiający:
Gmina Dobrcz
Urząd Gminy Dobrcz
ul. Długa 50
86 – 022 Dobrcz

Wykonawca:
Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Nowy Świat 10a/15
60 - 583 Poznań

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz

Właściciel firmy:
mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:
mgr Joanna Walkowiak – Kierownik Zespołu Projektowego
mgr inż. Łukasz Gińko
mgr Andrzej Karkowski
mgr Wojciech Pająk
mgr Daniel Wiśniewski
mgr Kamil Nabagło

Grudzień, 2017 r.

WYKAZ SKRÓTÓW

BIP – Biuletyn Informacji Publicznej
EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
GLKS – Gminny Ludowy Klub Sportowy
GOK - Gminny Ośrodek Kultury
GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
GUS – Główny Urząd Statystyczny
IZ – Instytucja Zarządzająca
JST – Jednostka Samorządu Terytorialne
LPR – Lokalny Program Rewitalizacji
LSR – Lokalna Strategia Rozwoju
MR – Ministerstwo Rozwoju
PGR – Państwowe Gospodarstwo Rolne
POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PUP – Powiatowy Urząd Pracy
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SDRR – średni dobowy ruch roczny
RPO – Regionalny Program Operacyjny
ZPPR – Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP.....	7
1.1.	PODSTAWA PRAWNA	7
1.2.	METODA OPRACOWANIA.....	8
II.	OPIS POWIĄZAŃ LPR Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI.....	9
2.1.	OPIS POWIĄZAŃ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI NA SZCZEBLU PONADLOKALNYM	9
2.1.1.	Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 Plan modernizacji 2020+	9
2.1.2.	Program Rozwoju Powiatu Bydgoskiego na lata 2017-2023	9
2.1.3.	Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Trzy Doliny” na lata 2014-2020	10
2.2.	OPIS POWIĄZAŃ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI NA SZCZEBLU LOKALNYM	11
2.2.1.	Strategia Rozwoju Gminy Dobrcz na lata 2014-2025	11
2.2.2.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobrcz	12
2.2.3.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrcz na lata 2016-2025.....	12
III.	UPROSZCZONA DIAGNOZA GMINY DOBRCZ.....	13
3.1.	POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY	13
3.2.	SFERA SPOŁECZNA.....	14
3.3.	SFERA GOSPODARCZA	16
3.4.	SFERA ŚRODOWISKOWA	16
3.5.	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I TECHNICZNA	17
3.6.	PODSUMOWANIE I WNIOSKI	18
IV.	OBSZAR ZDEGRADOWANY	19
4.1.	METODA OPRACOWYWANIA DIAGNOZY Z UWZGLĘDNIENIEM PRZYJĘTYCH WSKAŹNIKÓW DELIMITACJI	19
4.2.	ANALIZA SFERY SPOŁECZNEJ.....	22
4.2.1.	Samowystarczalność ekonomiczna ludności	22
4.2.1.1	Wskaźnik – udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	22
4.2.1.2	Wskaźnik – udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze.....	25
4.2.2.	Problemy rynku pracy.....	26
4.2.2.1	Wskaźnik – udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	27
4.3.	PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ W SFERZE SPOŁECZNEJ	29
4.4.	PODSTAWOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE POZOSTAŁYCH SFER	31
4.4.1.	Sfera gospodarcza	31
4.4.2.	Sfera środowiskowa	31
4.4.3.	Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna (infrastrukturalna)	33

4.5.	WYSTĘPOWANIE PRZESTRZENI ZDEGRADOWANYCH.....	33
4.6.	WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO.....	35
V.	OBSZAR REWITALIZACJI	37
5.1.	WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI	37
VI.	SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	40
6.1.	PODOBSZAR REWITALIZACJI TRZEBIEŃ.....	41
6.2.	PODOBSZAR REWITALIZACJI MAGDALENKA	45
VII.	WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI.....	48
VIII.	CEL REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ	51
8.1.	CEL, KIERUNKI I PRZEDSIĘWZIĘCIA	51
8.2.	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU	53
IX.	PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	54
9.1.	PRZEDSIĘWZIĘCIA GŁÓWNE	54
9.2.	PRZEDSIĘWZIĘCIA UZUPEŁNIAJĄCE.....	64
X.	MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI.....	66
10.1	KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA	67
10.2.	KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA	68
10.3.	KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA	70
10.4.	KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA.....	71
10.5.	KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA.....	71
XI	MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI	73
XII.	SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE I HARMONOGRAM REALIZACJI W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.....	79
XIII.	SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI	81
XIV.	SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU LPR.....	82
	SPIS TABEL	85
	SPIS RYCIN	86

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA..... 87

I. WSTĘP

1.1. PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2017 poz. 1023, ze zm.), określiła zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Samorządy otrzymały podstawę prawną do podjęcia kompleksowych działań służących rewitalizacji obszarów zdegradowanych. Jednakże, Zgodnie z art. 52 ustawy o rewitalizacji do dnia 31 grudnia 2023 r. dopuszcza się realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji. Natomiast podstawą do opracowania lokalnego programu rewitalizacji są Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016) oraz ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2017, poz. 1 875). Tą ścieżkę wybrała Gmina Dobrcz i opracowała Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz.

Zgodne z zapisami Wytycznych¹ rewitalizacja jest definiowana jako kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada prowadzenia działań zmierzających do wyjścia ze stanu kryzysowego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. W celu opracowania diagnoz służących: wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu albo zmianie lokalnego programu rewitalizacji oraz ocenie aktualności i stopnia realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz, Wójt zobowiązany jest przeprowadzić analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz został sporządzony w nawiązaniu do „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” (ZPPR). ZPPR w zakresie rewitalizacji stanowi zestaw informacji i reguł na potrzeby opracowywania programów rewitalizacji, mających wesprzeć gminy województwa kujawsko-pomorskiego w przygotowaniu wysokiej jakości programów rewitalizacji. Mają one prowadzić do faktycznej odnowy społecznej i przestrzennej obszarów problemowych, w sytuacji, gdy jednym ze źródeł finansowania jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020.

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r. (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016)

1.2. METODA OPRACOWANIA

Na podstawie przeprowadzonych analiz Wójt Gminy Dobrcz sporządza diagnozę, która jest podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Dla potrzeb opracowania diagnozy określono listę wskaźników rozwoju niezbędnych w procedurze wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Służą one przedstawieniu przestrzennego zróżnicowania Gminy Dobrcz biorąc pod uwagę cechy wskazujące na koncentrację negatywnych zjawisk. Szczegółowa metoda i proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji został opisany w kolejnych rozdziałach.

Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji Wójt Gminy Dobrcz sporządza Lokalny Program Rewitalizacji (LPR). Niniejszy dokument, zgodnie z założeniami ZPPR, zawiera minimalny zestaw elementów tj.:

- opis powiązań LPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi,
- uproszczona diagnoza gminy z wnioskami,
- obszar zdegradowany gminy,
- obszar rewitalizacji gminy,
- szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji,
- wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji,
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk,
- lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym LPR,
- mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji,
- szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- system zarządzania realizacją programu rewitalizacji,
- system monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu LPR.

Zarówno na etapie sporządzania diagnozy oraz opracowania programu rewitalizacji były prowadzone konsultacje społeczne celem włączenia mieszkańców i pozostałych interesariuszy w proces rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz przewiduje realizację zadań w nim zawartych do 2023 roku.

II. OPIS POWIĄZAŃ LPR Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz jest dokumentem, który wykazuje powiązania z różnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie lokalnym, jak i ponadlokalnym. Założenia LPR wpisują się w założenia różnych dokumentów, a opis powiązań poszczególnych z nich został przedstawiony w następnych podrozdziałach.

2.1. OPIS POWIĄZAŃ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI NA SZCZEBLE PONADLOKALNYM

2.1.1. Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 Plan modernizacji 2020+

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 zakłada 4 priorytety rozwoju województwa wynikające z misji rozwoju (*Kujawsko-Pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo*), i są to:

- konkurencyjna gospodarka,
- modernizacja przestrzeni wsi i miast,
- silna metropolia,
- nowoczesne społeczeństwo.

Z priorytetów, najbardziej w założenia celu rewitalizacji przedmiotowego LPR wpisuje się nowoczesne społeczeństwo i modernizacja przestrzeni wsi i miast. Nowoczesne społeczeństwo posiada bezpośrednie odniesienie do proponowanych założeń LPR dotyczących aktywizacji lokalnej społeczności w kontekście społecznym i zawodowym co ma przyczynić się do wzrostu poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Drugi priorytet – modernizacja przestrzeni wsi i miast jest połączony z przedsięwzięciami głównymi nr 2 i 3 LPR, które dotyczą utworzenia infrastruktury społecznej i odnowy tkanki mieszkaniowej na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji.

W związku z przedstawionymi powyżej powiązaniami, założenia LPR wpisują się w misję rozwoju i priorytety rozwoju Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego.

2.1.2. Program Rozwoju Powiatu Bydgoskiego na lata 2017-2023

Program Rozwoju Powiatu Bydgoskiego na lata 2017-2023 jest strategicznym dokumentem jednostki samorządu terytorialnego – Powiatu Bydgoskiego. Wskazuje on wyzwania rozwojowe Powiatu Bydgoskiego w najbliższych sześciu latach. Program zawiera analizę sytuacji obecnej powiatu, identyfikację problemów i potrzeb rozwojowych, strategiczny program działań oraz system realizacji.

W programie określono wizję rozwoju Powiatu Bydgoskiego, która brzmi następująco:

Powiat, jako zintegrowany wewnętrznie i zewnętrznie, zapewniający mieszkańcom wysokiej jakości usługi publiczne spełniające ich oczekiwania, będący liderem w podstawowych obszarach współpracy z samorządami i organizacjami pozarządowymi.

Wizja przedstawia opis pożądanego stanu po zakończeniu realizacji analizowanego programu. Natomiast misja jest zaraz celem głównym programu, który przedstawia się następująco:

Przyspieszenie rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu Bydgoskiego

Odnosnie do celu głównego sformułowano cztery cele strategiczne, a są to:

1. Rozwój infrastruktury transportowej
2. Rozwój usług społecznych
3. Rozwój turystyki
4. Wzmocnienie współpracy i działań JST

Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz wpisują się w cele Programu, a przede wszystkim w cel strategiczny nr 2, który dotyczy rozwoju szeroko rozumianych usług społecznych. Działania zawarte w programie to przede wszystkim projekty społeczne ukierunkowane na przeciwdziałanie różnorodnym problemom społecznym i aktywizującym mieszkańców. Wszystkie projekty społeczne wynikają z pierwszego kierunku działań: Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców. Projekty i przedsięwzięcia uzupełniające są skierowane do różnych grup wiekowych mieszkańców. Do celu strategicznego 2 Programu Rozwoju Powiatu Bydgoskiego przypisano 3 cele operacyjne tj.:

- 2.1 Modernizacja budynków edukacyjnych
- 2.2 Zapewnienie wysokiej, jakości usług społecznych
- 2.3 Lepsze wykorzystanie potencjału edukacyjnego

Dwa spośród wymienionych celów operacyjnych dotyczą wsparcia edukacji. W programie rewitalizacji zawarto natomiast działania skierowane do dzieci i młodzieży ukierunkowane na ich rozwój, co wskazuje na powiązanie w tym zakresie.

W związku z przedstawionymi powyżej informacjami, założenia LPR są powiązane z celami ujętymi w Programie Rozwoju Powiatu Bydgoskiego na lata 2017-2023 i wpisują się w wizję rozwoju powiatu bydgoskiego.

2.1.3. Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Trzy Doliny” na lata 2014-2020

Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Trzy Doliny” na lata 2014-2020 jest dokumentem przygotowanym w celu realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2014-2020. Strategia została zbudowana wokół dwóch celów wiodących tj.:

- Rewitalizacja społeczna,
- Wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, kulturowych i turystycznych jako stymulator rozwoju gospodarczego.

Strategia zawiera takie elementy jak: diagnozę obszaru objętego LSR, analizę SWOT, cele i wskaźniki, sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru, plan działania, budżet LSR, plan komunikacji, a także zasady monitoringu i ewaluacji.

Wizja rozwoju obszaru objętego LSR przedstawia się następująco:

„Trzy Doliny” to atrakcyjny obszar dla mieszkańców, przedsiębiorców i turystów przy zachowaniu dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego dla nas i przyszłych pokoleń

W ramach LSR określono dwa cele ogólne, z których założenia niniejszego programu rewitalizacji wpisują się w cel ogólny I. *Rewitalizacja społeczna*. Do danego celu ogólnego są przypisane dwa cele szczegółowe, które brzmią następująco:

1. Polepszenie warunków spędzania czasu wolnego przez mieszkańców i turystów.
2. Wzrost aktywności społeczności lokalnej i integracji mieszkańców na rzecz inkluzji społecznej.

Założenia LPR wpisują się w obydwie cele szczegółowe określone w przytoczonej Strategii. Program rewitalizacji zakłada aktywizację i integrację społeczną mieszkańców (Kierunek 1), Natomiast działania infrastrukturalne zawarte w programie służą wsparciu pozytywnych przemian społecznych i realizacji projektów miękkich.

W związku z powyższym można stwierdzić, że założenia LPR wpisują się w wizję rozwoju i cele określone w LSR.

2.2. OPIS POWIĄZAŃ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI NA SZCZEBLU LOKALNYM

2.2.1. Strategia Rozwoju Gminy Dobrcz na lata 2014-2025

Niniejsza Strategia jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu Gminy, określającym obszary, cele i kierunki rozwoju, w przestrzeni prowadzonej przez władze gminy. W strategii określono trzy priorytety rozwoju, które brzmią następująco:

1. Nowoczesna gospodarka
2. Przyjazne i bezpieczne środowisko
3. Rozwinięte społeczeństwo

Następnie w odniesieniu do określonych priorytetów wyznaczono 3 cele główne:

1. Rozwój gminy poprzez wykorzystanie dobrego położenia i istniejących zasobów
2. Zwiększenie świadomości ekologicznej i poczucia bezpieczeństwa
3. Poprawa jakości życia mieszkańców na wsi.

Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz wpisują się przede wszystkim w założenia wynikające z priorytetu 3 i przypisanego do niego celu głównego. Cele, kierunki i przedsięwzięcia oraz projekty mają na celu przeciwdziałanie zbadanym problemom na obszarze rewitalizacji poprzez realizację działań na rzecz aktywizacji i ożywienia społecznego obszaru rewitalizacji. Zaplanowano zarówno działania miękkie

i infrastrukturalne. W tym bezpośrednio w Strategii określono zadania, które wskazano również w niniejszym LPR tj. budowa świetlicy w Magdalence, wspieranie rodzin zagrożonych marginalizacją, zajęcia pozalekcyjne dostosowane do potrzeb uczniów i zainteresowań, czy akcje upowszechniające aktywny tryb spędzania wolnego czasu.

W związku z powyższym założenia LPR są powiązane z założeniami Strategii Rozwoju Gminy Dobrcz na lata 2014-2025.

2.2.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobrcz

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem, który zadaniem jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

W zakresie przestrzenno-funkcyjnym określono w LPR dwa projekty:

- projekt główny nr 7 Budowa świetlicy w Magdalence,
- projekt główny nr 8 Kompleksowy remont budynku mieszkalnego w Trzebieniu.

Projekt nr 7 dotyczy budowy świetlicy wiejskiej w Magdalence. Zawarta w programie budowa obiektu o funkcji usługowej, którym jest budynek świetlicy wiejskiej wpisuje się w kierunek przeznaczenia terenu w Studium: tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej o wysokiej intensywności. Działka 100/22, na której ma powstać świetlica wiejska jest objęta obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr XVIII/246/2013 z dnia 14 maja 2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu gminy Dobrcz dotyczącego wsi Magdalenka), w którym określono funkcję terenu zabudowy usługowej. Projekt nr 8 natomiast dotyczy remontu wielorodzinnego budynku mieszkalnego w Trzebieniu, i nie zmienia jego funkcji określonej w Studium: tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności.

Wobec powyższych informacji założenia LPR są kontynuacją wyznaczonych wcześniej kierunków polityki przestrzennej gminy zawartych w Studium.

2.2.3. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrcz na lata 2016-2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrcz na lata 2016-2025 jest dokumentem, który stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej.

W Strategii określono misję oraz wyznaczono cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do ograniczenia skali rozwiązania wielu problemów społecznych.

W Strategii określono następującą misję:

„Gmina Dobrcz – miejsce, w którym dąży się do rozwiązywania problemów społecznych, zapobiega się ich skutkom oraz stwarza warunki do integracji społeczności lokalnej, przeciwdziałając wykluczeniu osób i rodzin”

W odniesieniu do misji określono także cele strategiczne. Cele strategiczne, które są powiązane z założeniami LPR to:

1. Skuteczne przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności z wykorzystaniem zasobów własnych i środków zewnętrznych oraz zapobieganie ich skutkom.
2. Wspieranie rodzin, dbałość o właściwy rozwój dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie uzależnieniom, zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
3. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych oraz podejmowanie działań zmierzających do utrzymania tych osób w środowisku zamieszkania, jak również zapewnienie im udziału w życiu społecznym.
5. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Założenia LPR w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej mają swoje odniesienie do przytoczonych powyżej celów. Realizacja działań zawartych w programie ma wspomóc aktywne włączenie społeczne mieszkańców obszaru rewitalizacji zagrożonych wykluczeniem społecznym i zależnych od pomocy zewnętrznej, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, a także osób bezrobotnych. Główne projekty i przedsięwzięcia uzupełniające o charakterze społecznym zakładają szeroki wachlarz działań ukierunkowanych zarówno na aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem, wsparcie dla rodzin borykających z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, tworzenie dodatkowych form aktywności dla dzieci i młodzieży czy szeroko pojętą integrację społeczną wszystkich grup wiekowych lokalnej społeczności.

W związku z tym założenia LPR wpisują się w realizację wymienionych celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrcz na lata 2016-2025.

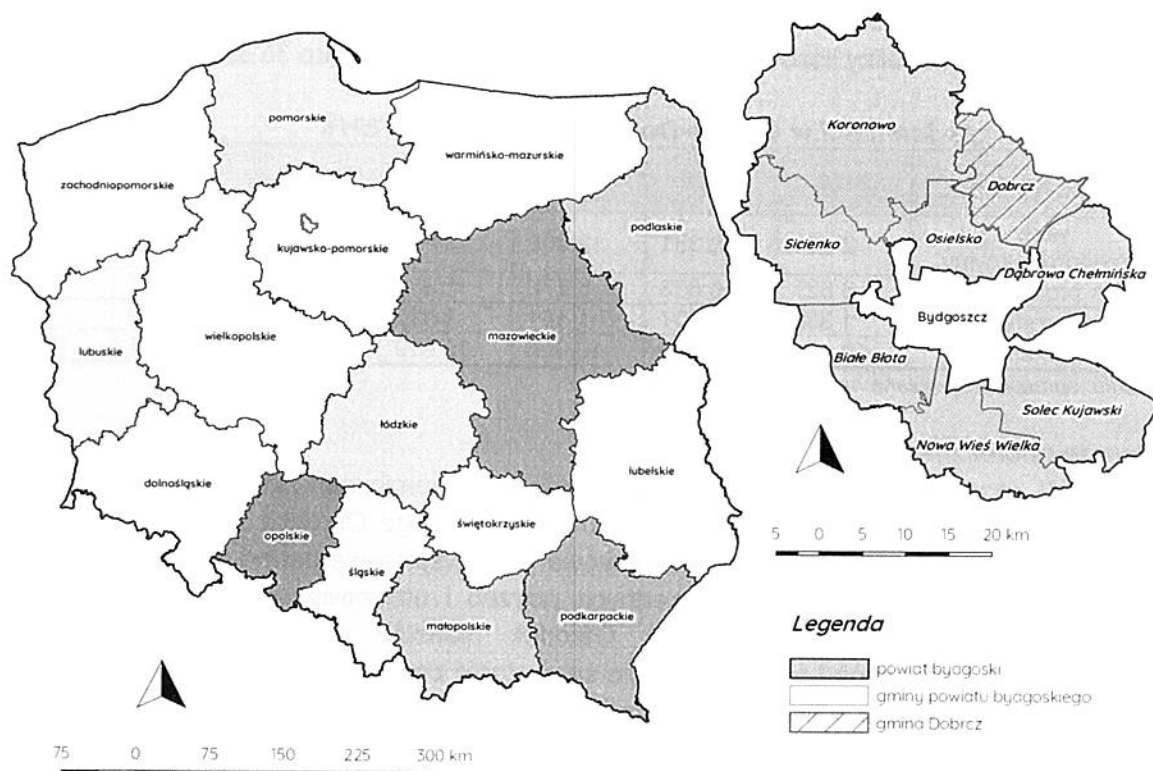
III. UPROSZCZONA DIAGNOZA GMINY DOBR CZ

3.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Gmina Dobrcz jest położona w centralnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie bydgoskim i graniczy z następującymi gminami:

- z powiatu bydgoskiego: Dąbrowa Chełmińska, Osielsko, Koronowo,
- z powiatu świeckiego: Pruszcz,
- Bydgoszcz (Miasto na prawach powiatu).

Powierzchnia Gminy Dobrcz wynosi 13 007 ha (GUS). Siedzibą Gminy jest wieś Dobrcz.

Ryc. 1. Położenie Gminy Dobrcz na tle kraju, województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu bydgoskiego

Źródło: opracowanie własne

Struktura osadnicza analizowanej Gminy jest tworzona przez 32 miejscowości, które wchodzą w skład 21 sołectw.

Lista sołectw i wchodzących w ich skład miejscowości została podana w Tabeli 3.

3.2. SFERA SPOŁECZNA

W Gminie Dobrcz liczba ludności na koniec 2016 r. wyniosła 11 352 (GUS). W podziale na ekonomiczne grupy wiekowe ludności największą stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 7 130 co daje udział na poziomie 62,81 % w ogólnej liczbie ludności. Ludność w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym liczy odpowiednio 2 423 i 1 799 osób oraz stanowi 21,34 % i 15,85 % w ogólnej liczbie ludności gminy.

Wskaźnik obciążenia demograficznego, który odnosi się do liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym (liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi dla Gminy Dobrcz 59,21.

Jeśli chodzi o tendencję zmian w liczbie ludności w ostatnich latach przedstawia ją poniższa tabela. Dane podane są na podstawie GUS. Zauważalny jest trend rosnący jeśli chodzi o liczbę ludności. W stosunku do roku 2010 liczba mieszkańców zwiększyła się o ponad 1 000 osób. Wzrost liczby ludności dotyczy wszystkich grup wiekowych, jednak największy wzrost i zarazem najmniej korzystny z punktu widzenia sytuacji demograficznej

dokonał się w grupie ludności w wieku poprodukcyjny. W stosunku do roku 2010 w ostatnim roku przytoczonej analizy liczba mieszkańców zwiększyła się o blisko 35 %.

Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Dobrcz w latach 2010-2016

Liczba ludności	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
wiek przedprodukcyjny	2 321	2 331	2 369	2 417	2 380	2 365	2 423
wiek produkcyjny	6 527	6 658	6 778	6 881	7 025	7 077	7 130
wiek poprodukcyjny	1 336	1 407	1 461	1 512	1 605	1 699	1 799
ogółem	10 184	10 396	10 608	10 810	11 010	11 141	11 352

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pomoc społeczna

W ramach zbadania samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych posłużono się danymi uzyskanymi od Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu. Działalność GOPS jest ukierunkowana na wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ośrodek realizuje zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz osób i rodzin, które nie są w stanie pokonać trudnej sytuacji w jakiej się znalazły wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. GOPS jest jednostką organizacyjną Gminy Dobrcz.

Według danych GOPS na koniec 2016 r. liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wynosiła 953, co w stosunku do liczby gospodarstw ogółem w gminie daje wartość 8,57 %. Liczba gospodarstw domowych ogółem wynosi 3 016. Przeanalizowano także udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze, który wyniósł 10,58 %.

Kolejnym zbadanym aspektem jest liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w całej gminie wynosi 863 osób, co daje udział w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na poziomie 38,48 %.

Bezrobocie

W ramach analizy problemu bezrobocia pozyskano dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg stanu na koniec 2016 r. wyniosła 305 osób, wobec czego udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Dobrcz wyniósł 4,26 %.

Pozyskano także dane dotyczące bezrobocia długotrwalego. Liczba osób pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej wyniosła 104, natomiast liczba osób pozostających bez pracy przez co najmniej 24 miesiące wyniosła 54. Stosunek liczby osób pozostających bez pracy przez 12 miesięcy i dłużej oraz co najmniej 24 miesiące w przeliczeniu do liczby osób bezrobotnych ogółem wynosi odpowiednio 34,10 % i 17,70 %.

W celu porównania problemu bezrobocia w stosunku do jednostek terytorialnych wyższego rzędu wykorzystano dane GUS. Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Dobrcz wg stanu na koniec 2016 r. wyniósł 4,3 %. Jest to wartość równa wartości dla powiatu bydgoskiego. Wartość przytoczonego wskaźnika jest natomiast niższa od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego (7,6 %) i Polski (5,6 %).

Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin, porządek publiczny

W celu zbadania poziomu bezpieczeństwa publicznego na obszarze Gminy Dobrcz pozyskano dane od Komendy Miejskiej Policji w Bydgoszczy. Zgodnie z przedstawionymi danymi na obszarze analizowanej jednostki odnotowano 760 interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego. W przeliczeniu na 100 gospodarstw domowych daje to średnią dla gminy w wysokości 25,2. Natomiast liczba przestępstw kryminalnych wyniosła 379, co w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców daje wartość 3,41 dla całej gminy.

3.3. SFERA GOSPODARCZA

Zgodnie z danymi GUS, stan na 31.12.2016 r., na terenie Gminy Dobrcz zarejestrowanych było 998 podmiotów gospodarki narodowej, z czego najwięcej zarejestrowanych jest w sekcji G – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Liczba podmiotów gospodarczych w tej sekcji wynosi aż 231. Kolejne dwie sekcje, w których jest zarejestrowanych najwięcej podmiotów to sekcja F – budownictwo (124 podmioty gospodarcze) oraz w sekcji C – przetwórstwo przemysłowe (108 podmiotów gospodarczych).

Sytuacja na przestrzeni ostatnich lat wskazuje na wzrost liczby podmiotów gospodarczych. Liczba podmiotów w analizowanych okresie od 2010 do 2016 r. wzrosła o blisko 26,5 %. Świadczy to o dobrym klimacie do rozwoju przedsiębiorczości w Gminie Dobrcz.

Poniższa tabela przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w latach 2010-2016 w Gminie Dobrcz.

3.4. SFERA ŚRODOWISKOWA

Gmina znajduje się na obszarze o wysokich walorach środowiska naturalnego, dlatego zastosowano różne, prawne formy ochrony przyrody. Według danych GUS za rok 2016, na terenie gminy Dobrcz znajduje się łącznie 2 279,86 ha obszarów prawnie chronionych, w tym: rezerwat przyrody o powierzchni 6,76 ha, park krajobrazowy o powierzchni 1 522,5 ha, 12 użytków ekologicznych o powierzchni 20,6 ha, a także 30 pomników przyrody. Teren Gminy Dobrcz swym zasięgiem obejmuje także dwa obszary Natura 2000, a są to:

- **Solecka Dolina Wisły (PLH040003)** – jest to specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) o łącznej powierzchni 7 030,1 ha,
- **Dolina Dolnej Wisły (PLB040003)** – jest to obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia) o łącznej powierzchni 33 559 ha.

Od wschodu gmina graniczy z Doliną Dolnej Wisły. Rzeka Wisła stwarza wysokie zagrożenie powodzią, której zasięgi zostały wyznaczone na opracowanych przez RZGW mapach zagrożenia powodziowego. Na obszarze gminy Dobrcz występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, których prawdopodobieństwo wystąpienia jest średnie i wynosi raz na 100 lat oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia jest wysokie

i wynosi raz na 10 lat Na obszarach tych obowiązują ograniczenia wynikające z przepisów szczególnych.

Stan jakości środowiska w Gminie Dobrcz nie stwarza zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi. Jednakże jednym z zagrożeń dla mieszkańców Gminy Dobrcz jest problem związany z tzw. niską emisją powiazaną ze spalaniem paliw stałych w tradycyjnych piecach domowych. Spaliny emitowane przez kominy o wysokości około 10 m (budynki mieszkalne), rozprzestrzeniają się w przyziemnych warstwach atmosfery. Niska wysokość emitorów w powiazaniu z częstą w okresie zimowym inwersją temperatury, sprzyja kumulacji zanieczyszczeń. Indywidualne gospodarstwa domowe nie posiadają urządzeń ochrony powietrza, wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania. Wprowadzanie do powietrza zanieczyszczeń z kotłowni budynków mieszkalnych przez osoby fizyczne nie podlega żadnym ograniczeniom prawnym, organizacyjnym i ekonomicznym.

Jednym z ważnych problemów natury środowiskowej jest natężenie ruchu samochodowego i związana z tym emisja spalin i hałas. Przez teren Gminy Dobrcz przebiegają dwie drogi krajowe nr 5 i 56. Według danych z Generalnego Pomiaru Ruchu przeprowadzonego w 2015 r. badania na drodze krajowej nr 5 na odcinku Trzeciewiec – Borówno wskazują, że średni dobowy ruch roczny (SDRR) na danym odcinku wyniósł 16 733 poj./dobę. Wyniki pomiaru SDRR wskazują na duże nasilenie ruchu kołowego, jednakże należy zaznaczyć, że w trakcie realizacji jest rozbudowa drogi krajowej do klasy drogi ekspresowej S5. Dla drugiej z dróg krajowych przebiegającej przez teren Gminy Dobrcz, czyli drogi nr 56 wyniki SDRR są znacznie mniejsze i oscylują w okolicy 3 495 poj./dobę. Badania przeprowadzono na odcinku Koronowo – Włóki.

3.5. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I TECHNICZNA

Podstawową formą użytkowania terenu gminy Dobrcz jest użytkowanie rolnicze, gdyż użytki rolne zajmują około 82,45 % powierzchni analizowanej jednostki. Struktura użytkowania gruntów została przedstawiona w następnjej tabeli.

Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Dobrcz

Forma użytkowania gruntu	Powierzchnia (ha)	Udział %
powierzchnia ogółem	13 007	100,00
użytki rolne	10 724	82,45
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	990	7,61
grunty pod wodami	359	2,76
grunty zabudowane i zurbanizowane	598	4,60
użytki ekologiczne	21	0,16
nieużytki	315	2,42

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Na terenie Gminy Dobrcz występują obiekty budowlane cechujące się postępującą degradacją stanu technicznego oraz brakiem funkcjonowania rozwiązań technicznych, uniemożliwiających efektywne korzystanie z nich. Ich bliższą charakterystykę przedstawiono w opisie przestrzeni zdegradowanych (rozdział V Występowanie przestrzeni zdegradowanych).

Na terenie Gminy Dobrcz występuje pełne wyposażenie mieszkańców w sieć wodociagową. Znacznie niższe jest wyposażenie w sieć kanalizacyjną. Zgodnie z danymi GUS, wg stanu na 31.12.2015 r. 27 % mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej. Pozostała część nieruchomości obsługiwana jest przez indywidualne systemy: zbiorniki bezodpływowe (2 490 sztuk) i przydomowe oczyszczalnie ścieków (265 sztuk).

Mieszkańcy Gminy Dobrcz posiadają minimalny dostęp do sieci gazowej i wg danych GUS (za rok 2015) zaledwie 0,1 % mieszkańców gminy posiada dostęp do sieci gazowej.

3.6. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Niniejszy podrozdział przedstawia podsumowanie analizy wszystkich sfer w ramach uproszczonej diagnozy i płynące z niej wnioski.

Gmina Dobrcz jest gminą wiejską, w której dominuje działalność związana z rolnictwem. Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie wynosi 715. W gminie Dobrcz jest stosunkowo duża liczba gospodarstw rolnych o powierzchni 10 ha i więcej, które stanowią blisko 33 % wszystkich indywidualnych gospodarstw rolnych. Jednakże zauważalne jest odchodzenie mieszkańców od działalności rolniczej do innych gałęzi gospodarki. Świadczy o tym stale rosnąca liczba podmiotów gospodarczych. Dobre warunki dla rozwoju przedsiębiorczości stwarza bliskość dużego miasta – Bydgoszczy, które stanowi duży rynek zbytu.

Taka sytuacja gospodarcza jest korzystna dla rozwoju przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy. Zbadana liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 4,26 %. Jest to wartość niższa niż dla województwa kujawsko-pomorskiego i kraju, a taka sama jak dla powiatu bydgoskiego. Bliskość dużego rynku pracy, którym jest Bydgoszcz sprawia, że poziom bezrobocia jest stosunkowo niski. Jednak bezrobocie na poszczególnych obszarach gminy jest zróżnicowane co wskaże dalsza analiza.

Problem bezrobocia jest niewątpliwie negatywnym zjawiskiem, które jednakże stanowi jednocześnie potencjał w postaci kapitału ludzkiego, który można aktywizować w ramach prowadzonych na danym obszarze działań. Jedną z najpilniejszych potrzeb będzie dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do zmieniających się wymogów rynku i lokalnych przedsiębiorców, szczególnie z obszarów po byłych PGR, czyli miejscowości (Augustowo, Kusowo, Magdalenka, Sienno).

Kolejnym problemem ze sfery społecznej, który jest powiązany także z bezrobociem jest brak samowystarczalności ekonomicznej mieszkańców. Świadczy o tym duży odsetek mieszkańców korzystających z usług Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu. W Gminie Dobrcz z usług pomocy społecznej korzysta 8,57 % gospodarstw domowych. Przeanalizowano także liczbę dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, która stanowi aż 38,48 % wszystkich dzieci w tym wieku. Ponad 1/3 dzieci jest zależna od zewnętrznej pomocy co pozwala stwierdzić trudną sytuację materialną rodzin, która prowadzi do trudności w zapewnieniu odpowiednich warunków rozwoju najmłodszej części społeczeństwa.

Gmina Dobrcz posiada także dogodny położenie komunikacyjne, które warunkuje jej rozwój. Dogodne warunki rozwoju stwarza również lokalizacja w Bydgosko-Toruńskim Obszarze Funkcjonalnym. Struktura osadnicza gminy jest zróżnicowana i występują tutaj miejscowości o różnej wielkości. Największą miejscowością i zarazem siedzibą gminy jest

wieś Dobrcz, którą wg stanu na koniec 2016 r. zamieszkiwało 1 689 mieszkańców. Jest lokalnym centrum administracyjnym i usługowym gminy. Drugą co do wielkości miejscowością jest Kotomierz zamieszkały przez 1 038 osób. Najmniejszą miejscowością natomiast jest Chełmszczonek, która jest zamieszkiwana przez 8 osób.

Gmina posiada także walory przyrodnicze, które stanowią jej potencjał rozwoju. Są to przede wszystkim powierzchnie formy ochrony przyrody opisane w podrozdziale 2.4.

Infrastruktura społeczna na terenie Gminy jest reprezentowana przez świetlice wiejskie, a także instytucje kultury, czy oświaty: Gminny Ośrodek Kultury, Gminną Bibliotekę Publiczną, czy Szkoły Podstawowe w Borównie, Dobrczu, Wudzynie, Strzelcach Górnych, Kozielcu i Kotomierzu. Najwięcej obiektów infrastruktury społecznej znajduje się w miejscowości Dobrcz. Najważniejsze z nich to:

- Budynek Gminnego Ośrodka Kultury,
- Stadion sportowy,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- Boisko „Orlik”,
- Hala sportowa.

Wysokiej jakości infrastruktura społeczna ma istotne znaczenie w kontekście działań rewitalizacyjnych bo to przede wszystkim w tych miejscach mogą się odbywać różnorodne zajęcia aktywizujące i integrujące lokalną społeczność co pomaga wyjść z sytuacji kryzysowej.

IV. OBSZAR ZDEGRADOWANY

4.1. METODA OPRACOWYWANIA DIAGNOZY Z UWZGLĘDNIENIEM PRZYJĘTYCH WSKAŹNIKÓW DELIMITACJI

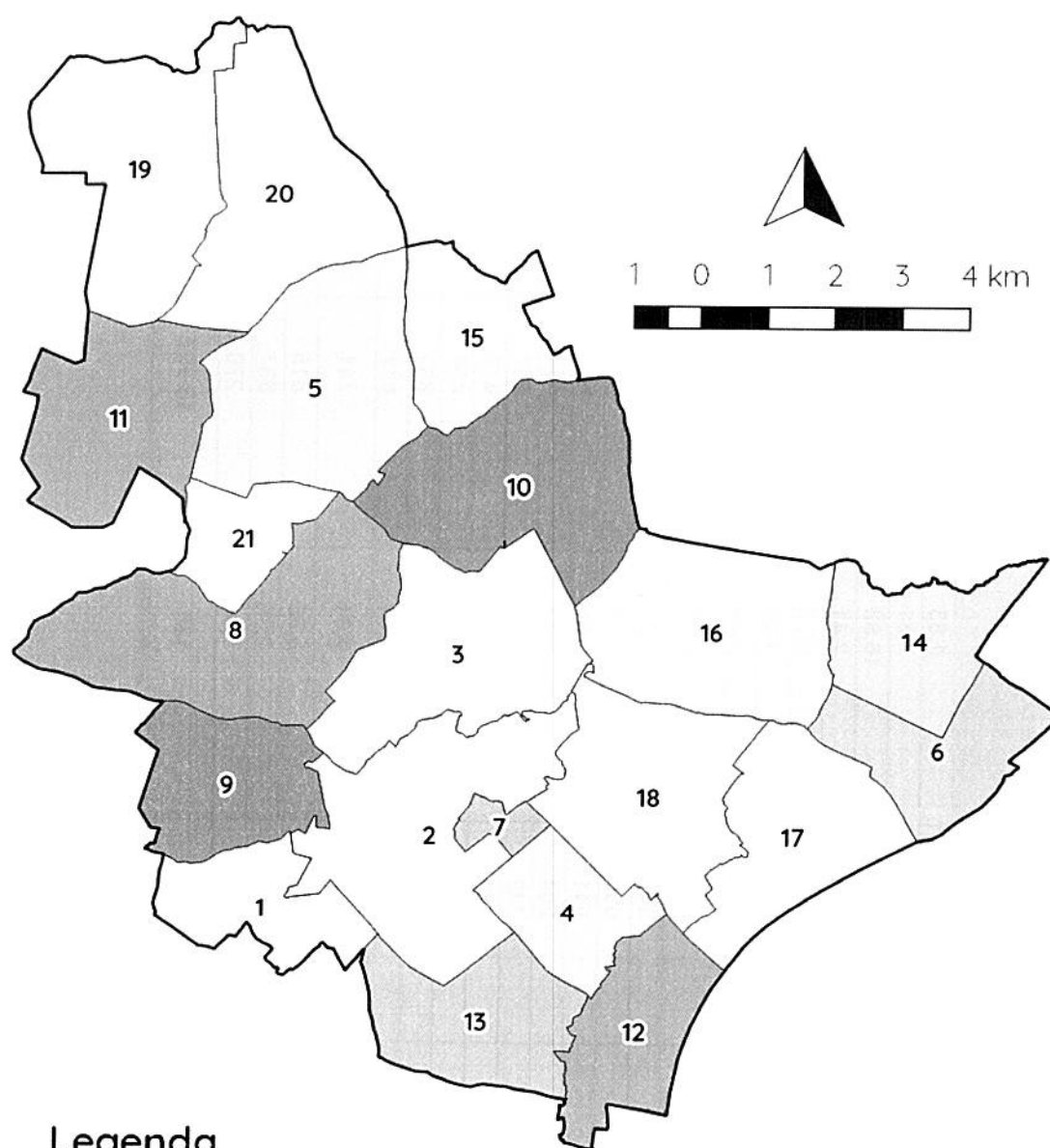
Dla potrzeb opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, na cele sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz określono listę potencjalnych wskaźników. Służą one przedstawieniu przestrzennego zróżnicowania Gminy Dobrcz biorąc pod uwagę cechy wskazujące na występowanie stanu kryzysowego.

Diagnozę występowania stanu kryzysowego w gminie można przeprowadzić w podziale na miejscowości lub na sołectwa. Zdecydowano, że najodpowiedniejszą formą jest analiza czynników występujących na terenie **sołectw**.

W każdym przypadku wskaźniki wyliczone dla sołectw zostały porównane do średniej dla Gminy Dobrcz. Określono, które wskaźniki przyjmują wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla gminy.

W diagnozie odniesiono się także do specyfiki występowania przestrzeni zdegradowanych co zostało opisane w dalszej części opracowania.

Wyniki przeprowadzonego podziału na sołectwa przedstawiono w formie ryciny.

Legenda

granica Gminy	4 Gądecz	10 Sienno	16 Trzeciewiec
sołectwa	5 Kotomierz	11 Stronno	17 Trzęsacz
1 Augustowo	6 Kozielec	12 Strzelce Dolne	18 Włóki
2 Borówno	7 Kusowo	13 Strzelce Górne	19 Wudzyn
3 Dobrcz	8 Magdalenka	14 Suponin	20 Wudzynek
	9 Nekla	15 Trzebień	21 Zalesie

Ryc. 2. Podział Gminy Dobrcz na sołectwa będące przedmiotem analizy

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Dodatkowo w Tabeli 3 przedstawiono udział mieszkańców danego sołectwa w ogólnej liczbie mieszkańców oraz udział powierzchni sołectw w ogólnej powierzchni Gminy Dobrcz.

Tabela 3. Powierzchnia i ludność poszczególnych sołectw Gminy Dobrcz

Lp.	Sołectwo	Miejscowości	Liczba mieszkańców ogółem	Udział (%) mieszkańców w ludności ogółem Gminy Dobrcz	Powierzchnia (ha)	Udział (%) powierzchni w ogólnej powierzchni Gminy Dobrcz
1	Augustowo	Augustowo	204	1,83	385	2,96
2	Borówno	Borówno, Aleksandrowo	847	7,61	935	7,19
3	Dobrcz	Dobrcz, Pauliny	1 872	16,83	832	6,40
4	Gądecz	Gądecz	268	2,41	356	2,74
5	Kotomierz	Kotomierz	1 038	9,33	881	6,77
6	Kozielec	Kozielec	200	1,80	444	3,41
7	Kusowo	Kusowo	472	4,24	75	0,58
8	Magdalenka	Magdalenka, Marcelewo, Pyszczyń	316	2,84	1 025	7,88
9	Nekla	Nekla, Linówiec	345	3,10	492	3,78
10	Sienno	Sienno	696	6,26	859	6,60
11	Stronno	Stronno	841	7,56	649	4,99
12	Strzelce Dolne	Strzelce Dolne	204	1,83	464	3,57
13	Strzelce Górne	Strzelce Górne	742	6,67	541	4,16
14	Suponin	Suponin	163	1,47	477	3,67
15	Trzebień	Trzebień	273	2,45	466	3,58
16	Trzeciewiec	Trzeciewiec	488	4,39	852	6,55
17	Trzęsacz	Trzęsacz, Zła Wieś	256	2,30	617	4,74
18	Włoki	Włoki, Chelmszczonek, Hutna Wieś	294	2,64	741	5,70
19	Wudzyn	Wudzyn, Aleksandrowiec	962	8,65	815	6,27
20	Wudzynek	Wudzynek, Karolewo	440	3,95	831	6,39
21	Zalesie	Zalesie, Karczemka	205	1,84	270	2,08
suma			11 126	100	13 007	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Dobrczu, stan na 31.12.2016 r.

4.2. ANALIZA SFERY SPOŁECZNEJ

4.2.1. Samowystarczalność ekonomiczna ludności

W celu oszacowania samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, pozyskano dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu, który jest jednostką budżetową Gminy. GOPS realizuje zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz osób i rodzin, które nie są w stanie pokonać trudnej sytuacji w jakiej się znalazły wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Głównym celem placówki jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Działalność GOPS nastawiona jest na usamodzielnienie życiowe oraz integrację ze środowiskiem osób korzystających z pomocy społecznej. Kontynuowano pracę opartą o aktywne formy czyli: kontrakty socjalne z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji, prace społecznie użyteczne, szkolenia zawodowe, spotkania z psychologiem. Realizowano wsparcie rodzin, w celu wzmocnienia rodziny w jej funkcjonowaniu.

4.2.1.1 Wskaźnik – udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Grupę wskaźników dotyczących samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych odzwierciedla wskaźnik dotyczący udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem. Wskaźnik wyraźnie opisuje jaką część ludności w poszczególnych jednostkach strukturalnych nie jest w stanie funkcjonować samodzielnie, bez pomocy GOPS. Fakt ten został scharakteryzowany biorąc pod uwagę dane o ilości osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.

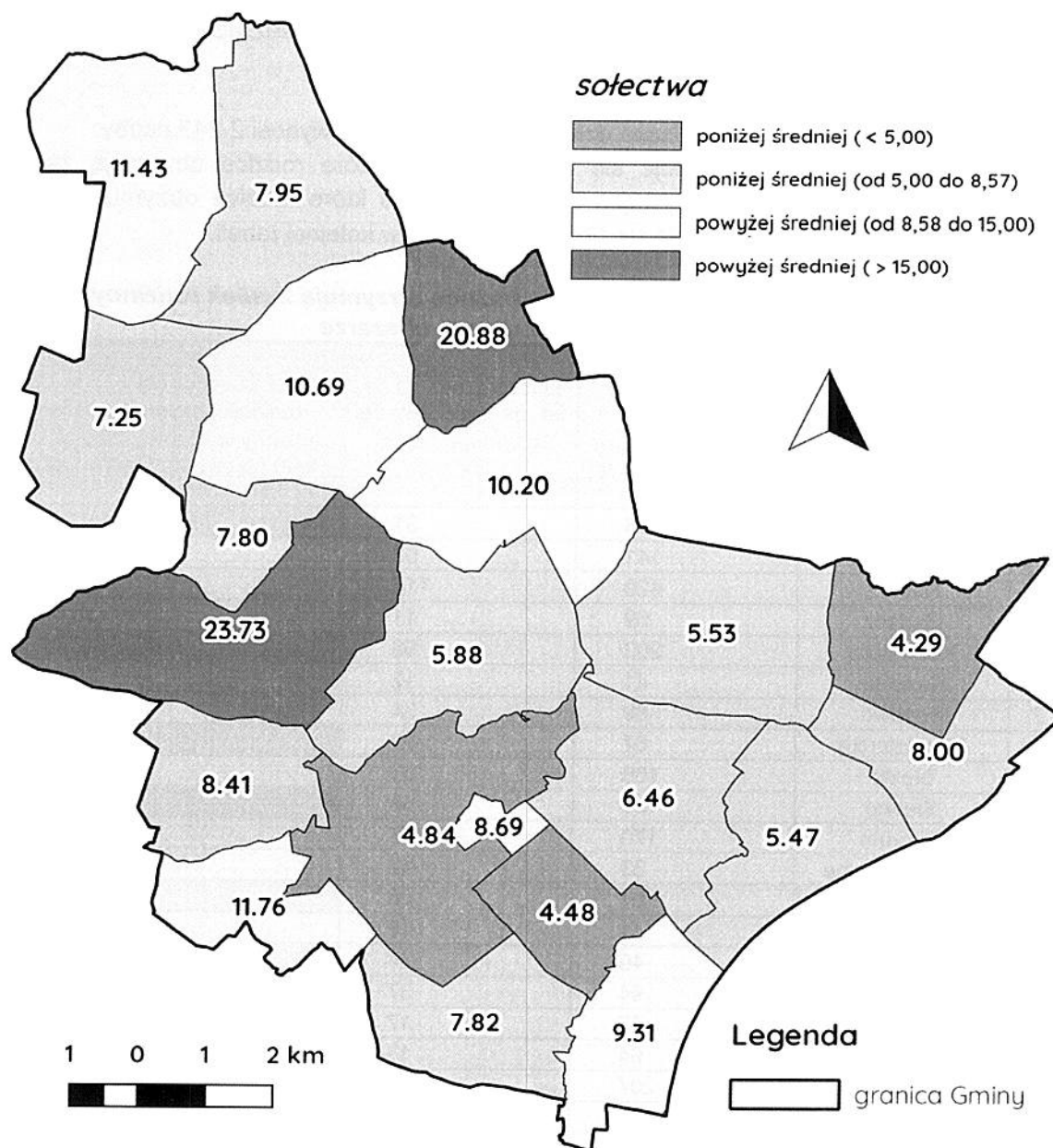
Tabela 4. Wskaźnik - udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności ogółem	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
1.	Augustowo	204	24	11,76
2.	Borówno	847	41	4,84
3.	Dobrcz	1872	110	5,88
4.	Gądecz	268	12	4,48
5.	Kotomierz	1038	111	10,69
6.	Kozielec	200	16	8,00
7.	Kusowo	472	41	8,69
8.	Magdalenka	316	75	23,73
9.	Nekla	345	29	8,41
10.	Sienno	696	71	10,20
11.	Stronno	841	61	7,25
12.	Strzelce Dolne	204	19	9,31
13.	Strzelce Górne	742	58	7,82
14.	Suponin	163	7	4,29
15.	Trzebień	273	57	20,88
16.	Trzeciewiec	488	27	5,53
17.	Trzęsacz	256	14	5,47
18.	Włoki	294	19	6,46
19.	Wudzyn	962	110	11,43
20.	Wudzynek	440	35	7,95
21.	Zalesie	205	16	7,80
Suma/średnia		11 126	953	8,57

Źródło: Urząd Gminy Dobrcz, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu, stan na 31.12.2016 r.

Na obszarze Gminy Dobrcz udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem wynosi 8,57 %. Najmniej korzystna wartość wskaźnika występuje w sołectwie Magdalenka, gdzie aż 23,7 % osób korzysta z usług ośrodka pomocy społecznej. Równie duży odsetek występuje w sołectwie Trzebień i wynosi 20,88 %.

Wartości, które są gorsze od średniej dla Gminy Dobrcz wskazują na występowanie danego negatywnego zjawiska na danym obszarze. Oznaczono je w powyższej Tabeli 4 kolorem pomarańczowym.

Ryc. 3. Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

4.2.1.2 Wskaźnik – udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze

Na terenie Gminy Dobrcz liczba dzieci w wieku do 17 lat wynosi 2 243 osoby.

W tej grupie osób znajduje się 863 dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny. Szczegółowe dane dotyczące udziału dzieci na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w wieku do lat 17 przedstawiono w kolejnej tabeli.

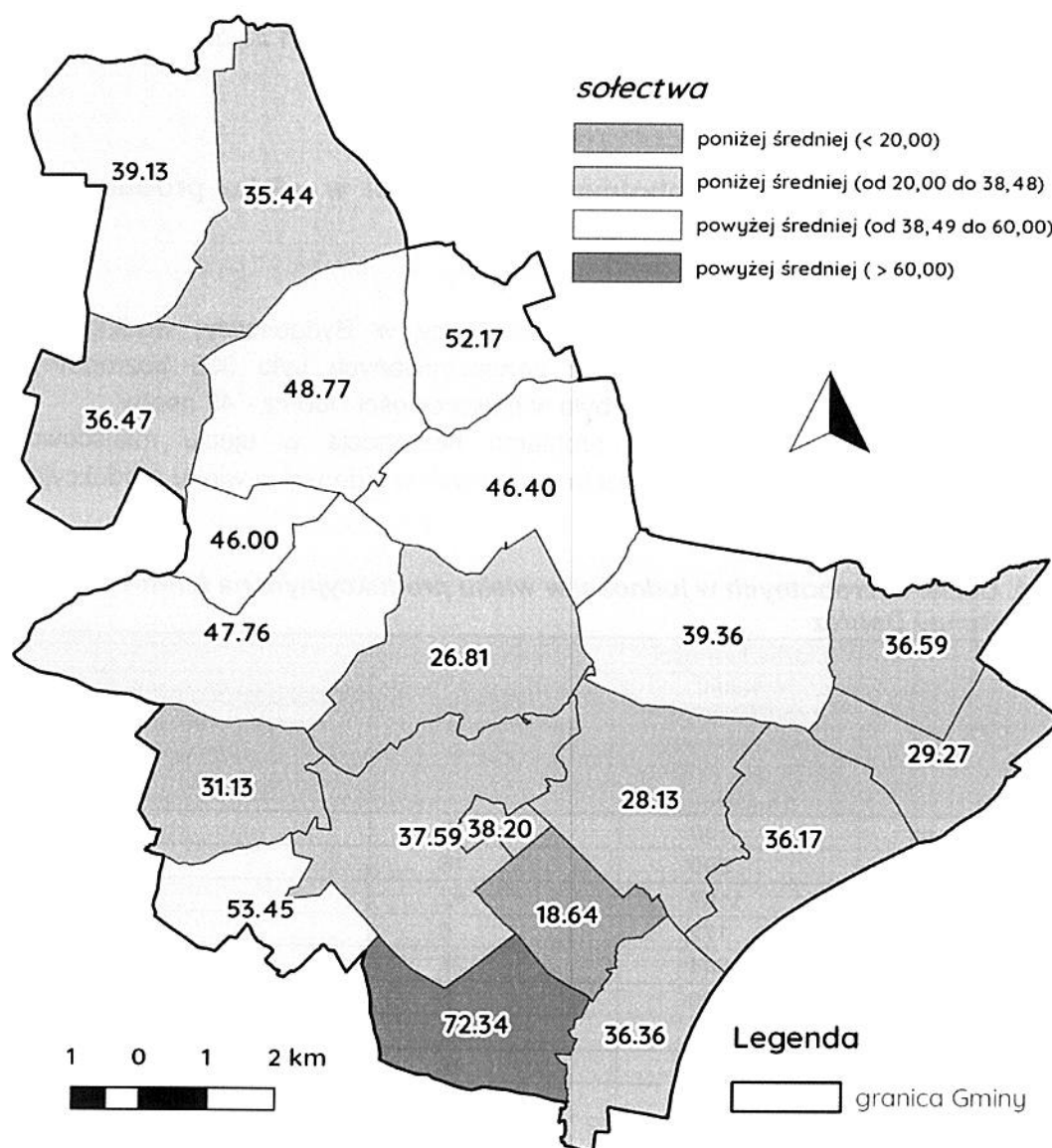
Tabela 5. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Liczba dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na terenie Gminy Dobrcz
1.	Augustowo	58	31	53,45
2.	Borówno	141	53	37,59
3.	Dobrcz	429	115	26,81
4.	Gądecz	59	11	18,64
5.	Kotomierz	203	99	48,77
6.	Kozielec	41	12	29,27
7.	Kusowo	89	34	38,20
8.	Magdalena	67	32	47,76
9.	Nekla	106	33	31,13
10.	Sienno	125	58	46,40
11.	Stronno	170	62	36,47
12.	Strzelce Dolne	33	12	36,36
13.	Strzelce Górne	94	68	72,34
14.	Suponin	41	15	36,59
15.	Trzebień	46	24	52,17
16.	Trzeciewiec	94	37	39,36
17.	Trzęsacz	47	17	36,17
18.	Włóki	64	18	28,13
19.	Wudzyn	207	81	39,13
20.	Wudzynek	79	28	35,44
21.	Zalesie	50	23	46,00
Suma/średnia		2 243	863	38,48

Źródło: Urząd Gminy Dobrcz, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu, stan na 31.12.2016 r.

Udział (%) dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku dla Gminy Dobrcz wynosi 38,48 %. Bardzo zły stan w tym zakresie zaobserwowano w miejscowościach: Strzelce Górne, Augustowo oraz Trzebień, gdzie rodzice pobierają zasiłek rodzinny na ponad połowę dzieci w wieku do lat 17 zamieszkałych w danych miejscowościach.

Wszystkie miejscowości znajdujące się w stanie kryzysowym biorąc pod uwagę wymieniony wskaźnik oznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Ryc. 4. Udział (%) dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku – ujęcie graficzne zjawiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

4.2.2. Problemy rynku pracy

Zgodnie z danymi GUS udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w Polsce na koniec 2016 roku 5,6 % i była to wartość niższa niż wskaźnik dla województwa kujawsko – pomorskiego, kształtujący się na poziomie 7,6 %. Dane dotyczące liczby bezrobotnych na terenie Gminy Dobrcz przedstawiono w formie tabelarycznej.

Biorąc pod uwagę dane GUS, stan na 31.12.2016 r. przedstawiono także udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy i danymi ewidencji ludności Urzędu Gminy Dobrcz wartość dla Gminy Dobrcz wynosi 4,26 %, a szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w następnym podrozdziale.

4.2.2.1 Wskaźnik – udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy, według stanu na 31.12.2016 r. na terenie Gminy Dobrcz zarejestrowanych było 305 bezrobotnych. Największa ilość osób była zarejestrowana była w miejscowości Dobrcz - 42 osoby.

W celu określenia faktycznego problemu bezrobocia w ujęciu miejscowości przedstawiono w formie tabelarycznej udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

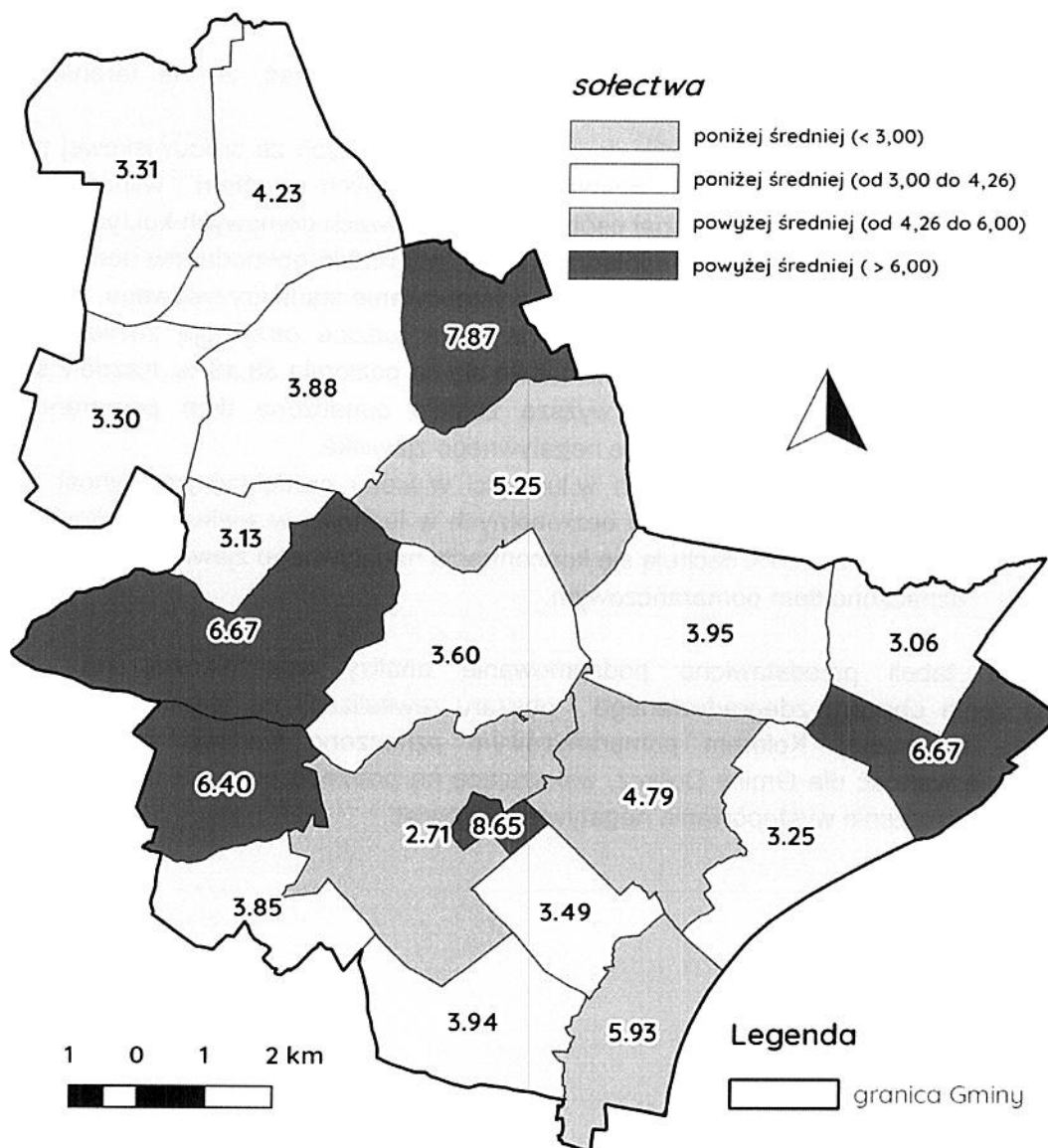
Tabela 6. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Dobrcz

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba bezrobotnych ogółem	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1.	Augustowo	130	5	3,85
2.	Borówno	590	16	2,71
3.	Dobrcz	1167	42	3,60
4.	Gądecz	172	6	3,49
5.	Kotomierz	644	25	3,88
6.	Kozielec	120	8	6,67
7.	Kusowo	289	25	8,65
8.	Magdalena	210	14	6,67
9.	Nekla	203	13	6,40
10.	Sienno	457	24	5,25
11.	Stronno	545	18	3,30
12.	Strzelce Dolne	135	8	5,93
13.	Strzelce Górne	559	22	3,94
14.	Suponin	98	3	3,06
15.	Trzebień	178	14	7,87
16.	Trzeciwiec	304	12	3,95
17.	Trzęsacz	154	5	3,25
18.	Włoki	188	9	4,79
19.	Wudzyn	605	20	3,31
20.	Wudzynek	284	12	4,23
21.	Zalesie	128	4	3,13
Suma/średnia		7 160	305	4,26

Źródło: Urząd Gminy Dobrcz, Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy, stan na 31.12.2016 r.

Na obszarze Gminy Dobrcz udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosi średnio 4,26 %. Najwyższą wartość wskaźnika zanotowano w miejscowości Trzebień

i wyniósł on 7,87 %. Wszystkie miejscowości, gdzie udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym jest wyższy niż średnia dla Gminy Dobrcz, zostały zaznaczone tłem pomarańczowym wskazującym na występowanie negatywnego zjawiska.

Ryc. 5. Udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

4.3. PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ W SFERZE SPOŁECZNEJ

Na cele przeprowadzenia analizy negatywnych zjawisk w sferze społecznej pozyskano dane z Urzędu Gminy Dobrcz, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu i Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy.

Na podstawie przeprowadzonych analiz należy wskazać, że na terenie Gminy Dobrcz:

- 1) Średni udział gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem wynosi 8,57 %. W sołectwach, gdzie udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie gospodarstw domowych jest wyższy niż 8,57 % wskazuje się na występowanie stanu kryzysowego.
- 2) Średni udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku kształtuje się na poziomie 38,48 %. Każde z sołectw, w którym ta wartość jest wyższa zostało oznaczone tłem pomarańczowym co wskazuje na koncentrację negatywnego zjawiska.
- 3) Średni udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosi 4,26 %. Sołectwa, w których udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym jest wyższy niż 4,26% cechują się koncentracją negatywnego zjawiska. Takie wartości oznaczono tłem pomarańczowym.

W tabeli przedstawiono podsumowanie analizy wskaźnikowej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Dobrcz w sferze społecznej. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla Gminy Dobrcz, wskazujące na potrzebę podjęcia działań mających na celu ograniczenie występowania negatywnych zjawisk.

Tabela 7. Podsumowanie analizy wskaźników sfery społecznej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Dobrcz

Lp.	Sołectwo	Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na terenie Gminy Dobrcz	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1.	Augustowo	11,76	53,45	3,85
2.	Borówno	4,84	37,59	2,71
3.	Dobrcz	5,88	26,81	3,60
4.	Gądecz	4,48	18,64	3,49
5.	Kotomierz	10,69	48,77	3,88
6.	Kozielec	8,00	29,27	6,67
7.	Kusowo	8,69	38,20	8,65
8.	Magdalenka	23,73	47,76	6,67
9.	Nekla	8,41	31,13	6,40
10.	Sienno	10,20	46,40	5,25
11.	Stronno	7,25	36,47	3,30
12.	Strzelce Dolne	9,31	36,36	5,93
13.	Strzelce Górne	7,82	72,34	3,94
14.	Suponin	4,29	36,59	3,06
15.	Trzebień	20,88	52,17	7,87
16.	Trzeciewiec	5,53	39,36	3,95
17.	Trzęsacz	5,47	36,17	3,25
18.	Włoki	6,46	28,13	4,79
19.	Wudzyn	11,43	39,13	3,31
20.	Wudzynek	7,95	35,44	4,23
21.	Zalesie	7,80	46,00	3,13
Suma/średnia		8,57	38,48	4,26

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych, stan na 31.12.2016 r.

4.4. PODSTAWOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE POZOSTAŁYCH SFER

W niniejszym podrozdziale dokonano ogólnego opisu uwarunkowań Gminy Dobrcz w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej (infrastrukturalnej). Należy jednak podkreślić, że informacje te, są traktowane jako uzupełnienie. Podstawą wyznaczenia obszaru zdegradowanego jest analiza negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz występowanie przestrzeni zdegradowanych.

4.4.1. Sfera gospodarcza

Głównym miejscem zatrudnienia ludności Gminy Dobrcz jest rolnictwo, czyli praca w indywidualnych gospodarstwach rolnych. W strukturze zasiewów dominującą rolę odgrywają zboża, natomiast w strukturze pogłowia zwierząt inwentarskich dominuje trzoda chlewna i bydło. Stosunkowo dobre gleby i niezła infrastruktura otoczenia rolnictwa pozwalają osiągać bardzo dobre wyniki w produkcji rolnej. Korzystne jest także położenie wobec rynków zbytu produktów rolnych jakimi są aglomeracja bydgoska z zakładami mięsnymi, zakładami zbożowo-młynarskimi, chłonnym rynkiem świeżych owoców i warzyw itd.

Poza rolnictwem funkcjonują lokalne, małe przedsiębiorstwa z branży przetwórstwa produktów rolnych, handlu czy drobnych usług. W strukturze zatrudnienia istotną rolę pełni zatrudnienie w administracji publicznej, oświacie i ochronie zdrowia.

Zgodnie z danymi GUS, stan na 31.12.2016 r., na terenie Gminy Dobrcz zarejestrowanych było 998 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 36 w sektorze publicznym. Dominujący jest sektor prywatny, z 956 podmiotami gospodarki narodowej, z czego 780 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

4.4.2. Sfera środowiskowa

Gmina Dobrcz jest położona w południowej części Wysoczyzny Świeckiej. Od zachodu przylega do regionu Doliny Brdy. Na wschodzie w granicach gminy znajduje się fragment doliny Wisły.

Gmina Dobrcz jest gminą rolniczą, co znajduje odzwierciedlenie również w strukturze użytkowania gruntów. Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni opisywanego obszaru wynosi 82,5 %. Udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych razem to 7,6 %. Sieć wód powierzchniowych jest mało urozmaicona. Większe obszary gruntów zabudowanych i zurbanizowanych występują tylko w centrach miejscowości.

Gmina znajduje się na obszarze o wysokich walorach środowiska naturalnego, dlatego zastosowano różne, prawne formy ochrony przyrody. Według danych GUS za rok 2016, na terenie Gminy Dobrcz znajduje się łącznie 2 279,86 ha obszarów prawnie chronionych, tj.: rezerwat przyrody, park krajobrazowy, użytki ekologiczne, obszary Natura 2000, a także 24 pomniki przyrody.

W gminie znajdują się dwa obszary Natura 2000:

- **Solecka Dolina Wisły (PLH040003)** – jest to specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) o łącznej powierzchni 7 030,1 ha. Obszar obejmuje odcinek Doliny Dolnej Wisły o długości 49 km wraz z terenami zalewowymi. Ostoja obejmuje terasę zalewową, której granicę częściowo wyznacza wał przeciwpowodziowy usypany w XIX wieku, a częściowo skarpa Doliny Wisły. Wisła ma w tym miejscu charakter nieuregulowanej rzeki o dobrze zachowanych naturalnych cechach. W sumie na tym obszarze wyróżniono 9 rodzajów siedlisk cennych dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy, które łącznie zajmują ponad 5% obszaru. Występuje tu 48 gatunki zwierząt ważnych dla UE, z czego 36 gatunków to ptaki. Obszar jest fragmentem ostoi ptasiej o dużym znaczeniu dla ptaków lęgowych i migrujących, szczególnie związanych z dolinami dużych, nieuregulowanych rzek;
- **Dolina Dolnej Wisły (PLB040003)** – jest to obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia) o łącznej powierzchni 33 559 ha. Obszar obejmuje prawie naturalną dolinę Dolnej Wisły bez odcinka ujściowego - na odcinku pomiędzy Włocławkiem, a Przegalina. Rzeka płynie w naturalnym korycie prawie na całym odcinku, z namuliskami, łachami piaszczystymi i wysepkami, w dolinie zachowane są starorzecza i niewielkie torfowiska niskie; brzegi pokryte są mozaiką zarośli wierzbowych i lasów lęgowych, a także pól uprawnych i pastwisk. Miejscami dolinę Wisły ograniczają wysokie skarpy, na których utrzymują się murawy kserotermiczne i grądy zboczowe. Występują tu co najmniej 44 gatunki ptaków wymienione w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej.

Na obszarze Gminy znajduje się zespół parków krajobrazowych:

- **Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego (Zarządzenie nr 349/2005 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego)** – w jego skład wchodzi: Chełmiński Park Krajobrazowy obejmujący obszar 22 336 ha, oraz Nadwiślański Park Krajobrazowy obejmujący obszar 33 306,5 ha. Zespół parków utworzono w celu ochrony oraz zachowania walorów przyrodniczych, historycznych i kulturowych regionu Doliny Dolnej Wisły.

Rezerwat przyrody ustanowiony na terenie gminy:

- **Rezerwat przyrody Augustowo** – rezerwat leśno-florystyczny, którego przedmiotem ochrony są lasy porastające tereny podmokłe: ols porzeczkowy i ols torfowcowy o strukturze kępkowej. Powierzchnia rezerwatu wynosi: 6,7 ha.

Ważną funkcją w systemie chronionych obiektów przyrodniczych pełnią dawne parki dworskie. Te istotne elementy systemu ekologicznego gminy stanowią duży potencjał dla mieszkańców jako miejsca spotkań i integracji.

Znaczącym problemem w sferze środowiskowej dla mieszkańców Gminy Dobrcz jest problem tzw. niskiej emisji związanej ze spalaniem paliw stałych w tradycyjnych piecach domowych. Spaliny emitowane przez kominy o wysokości około 10 m (budynki mieszkalne), rozprzestrzeniają się w przyziemnych warstwach atmosfery. Niska wysokość emitorów w powiązaniu z częstą w okresie zimowym inwersją temperatury, sprzyja kumulacji

zanieczyszczeń. Indywidualne gospodarstwa domowe nie posiadają urządzeń ochrony powietrza, wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania. Wprowadzanie do powietrza zanieczyszczeń z kotłowni budynków mieszkalnych przez osoby fizyczne nie podlega żadnym ograniczeniom prawnym, organizacyjnym i ekonomicznym.

4.4.3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna (infrastrukturalna)

Na terenie Gminy Dobrcz występują obiekty budowlane cechujące się postępującą degradacją stanu technicznego oraz brakiem funkcjonowania rozwiązań technicznych, umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych. Ich bliższą charakterystykę przedstawiono podczas opisu przestrzeni zdegradowanych.

Zgodnie z danymi GUS wg stanu na 31.12.2015 r. do wodociągu podłączonych jest 99,2 % ogółu budynków mieszkalnych. Znacznie niższe jest wyposażenie w sieć kanalizacyjną. Nadal część mieszkańców ma gorsze warunki egzystencji spowodowane problemem zagospodarowania ścieków. Zgodnie z danymi GUS, stan na 31.12.2015 r. 25,5 % budynków mieszkalnych podłączonych jest do sieci kanalizacyjnej. Pozostała część nieruchomości obsługiwana jest przez indywidualne systemy: zbiorniki bezodpływowe (2 418 sztuk) i przydomowe oczyszczalnie ścieków (242 sztuk).

Mieszkańcy Gminy Dobrcz posiadają znikomy dostęp do sieci gazowej na poziomie 0,1 % zgodnie z danymi GUS, stan na 31.12.2015 r.

4.5. WYSTĘPOWANIE PRZESTRZENI ZDEGRADOWANYCH

Biorąc pod uwagę definicję przestrzeni zdegradowanych określonych w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020”, na terenie Gminy Dobrcz wskazano następujące przestrzenie zdegradowane:

Dwór w Trzebieniu z XIX w. wraz założeniem parkowym – Obiekt zbudowany z cegły, obustronnie tynkowany. Powierzchnia: 870 m², kubatura 4 700 m³. Dach płaski, kryty papą. Budynek dwukondygnacyjny, założony na rzucie złożonym z kilku części: części głównej, alkierzu i wieży, części północnej, oficyny przylegającej od północy o bryle rozczłonkowanej z wejściem głównym umieszczonym w loggi, a nad nim balkon. Wieża na rzucie kwadratu, trójkondygnacyjna.

Dwór wybudowany najprawdopodobniej w 1876 r. W czasie I wojny światowej spalona została oficyna dworu, w późniejszym czasie odbudowana. Po II wojnie światowej obiekt staje się własnością gminną, którą zamieszkiwali lokatorzy. Budynek pierwotnie wybudowano w stylu klasycystycznym, później przebudowano wieżę i alkierz (styl romantyzmu), obecnie bezstylowy. W latach 60. XX w. przeprowadzono remont obiektu, tym samym detal architektoniczny uległ zatarciu. W obiekcie znajduje się obecnie 21 mieszkań socjalnych, a nieruchomość jest własnością gminną.

Obecnie budynek dworu wymaga przeprowadzenia kompleksowego remontu wraz z zagospodarowaniem otoczenia. Najpilniejszego remontu wymaga dach, elewacja,

potrzebna jest także izolacja pionowa ścian. Samo otoczenie budynku i park również wymaga odpowiedniego zagospodarowania. Budynek jest obecnie zajmowany przez rodziny, które borykają się z trudną sytuacją życiową i większość z nich jest klientami GOPS. Obiekt posiada także pomieszczenia, które mogą zostać wykorzystane na cele społeczne, a przede wszystkim na zajęcia dla mieszkańców danego obiektu.

Ryc. 6. Dwór w Trzebieniu

Źródło: opracowanie własne

Pałac z XIX w. Pyszczyńie (sołectwo Magdalenka) – pałac w Pyszczyńie wraz z pozostałą częścią zabudowań założenia folwarcznego pochodzi z XIX w. Część obiektów gospodarczych dobudowano później na przełomie XIX i XX w. W XIX w. obszar majątku, do którego należało również Marcelowo wynosił 939 ha, mieszkało tu 100 osób z czego większością byli Polacy. W 2 połowie XIX w. właścicielem Pyszczyńa był Hugo Hinrichsen i następnie Otton Friede.

Po wojnie majątek znacjonalizowano i utworzono tu PGR. W 1985 r. pożar zniszczył część pałacu, który jednak odbudowano. Współczesny budynek posadowiony jest na pozostałościach starego dworu. Na skutek przebudowy został pozbawiony cech stylowych. Znajdują się tam obecnie mieszkania oraz pomieszczenia użyczone na świetlicę. Pałac ma około 520 m², w tym na pomieszczenia świetlicy użyczono około 60m². Niestety warunki do prowadzenia świetlicy wiejskiej są nieodpowiednie. Pomieszczenia są nieogrzewane, brakuje odpowiedniego wyposażenia, a także nie ma zaplecza sanitarnego i kuchennego. Obejście gospodarskie to obory, magazyny i warsztaty – budynki te wymagają odnowienia. Sam obiekt również jest w złym stanie technicznym i szczególnie zewnętrzna część budynku wymaga przeprowadzenia kompleksowego remontu i termomodernizacji. Jednakże w sołectwie Magdalenka jest potrzeba utworzenia nowej infrastruktury na cele społeczne – czyli świetlicy wiejskiej. Wynika to przede wszystkim z braku funkcjonalności i złego stanu

technicznego obiektu, a przede wszystkim pomieszczeń, które są użyczane na świetlice. Budynek jest też własnością prywatną. Dlatego planowana interwencja zakłada utworzenie bezpośrednio zastępującej obecnie funkcjonującą świetlicę, która będzie odpowiednio zaadaptowana i doposażona.

Ryc. 7. Pałac w Pyszczyne

Źródło: opracowanie własne

4.6. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

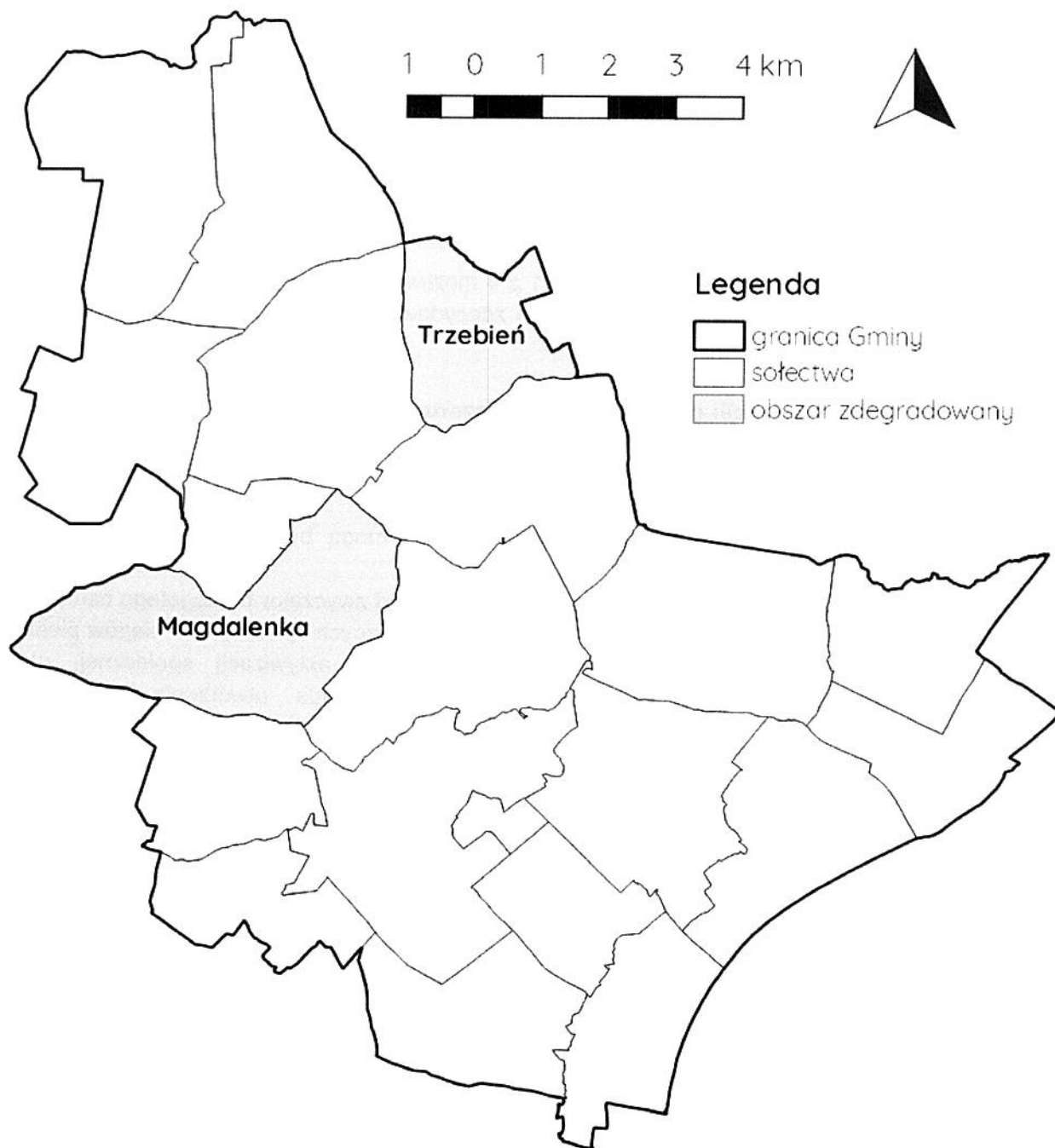
Zgodnie z Zasadami projektowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020 wyznaczenie obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich odbywa się poprzez wskazanie miejscowości wykazujących stan kryzysowy. Za obszar zdegradowany uważa się całe sołectwa, w którym stwierdzono występowanie stanu kryzysowego.

Szczegółowy proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przebiegał następująco:

- 1) dla wszystkich sołectw Gminy Dobrcz przeprowadzono analizę, mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego,
- 2) do obszaru zdegradowanego zaliczono sołectwa spełniające jednocześnie następujące kryteria:
 - na terenie sołectw zidentyfikowano co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami i jednocześnie wskaźniki te przyjmują w sołectwie wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla Gminy Dobrcz,
 - na terenie sołectwa znajdują się przestrzenie zdegradowane.

Wobec zebranych informacji proponuje się uznanie za obszar zdegradowany sołectw: Trzebień i Magdalena, zgodnie z granicą przedstawioną na rycinie.

W wyznaczonym obszarze zdegradowanym mieszka 589 osób, czyli 5,29 % mieszkańców całej gminy. Powierzchnia obszaru zdegradowanego wynosi 1 491 ha i stanowi 11,46 % powierzchni Gminy Dobrcz.

Ryc. 8. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Dobrcz

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

V. OBSZAR REWITALIZACJI

5.1. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI

Obszarem rewitalizacji może być cały obszar zdegradowany lub jego część.

Należy jednak pamiętać, że obszarem rewitalizacji może zostać obszar zdegradowany w całości lub jego część jeśli łącznie nie przekracza 20% powierzchni i 30% ludności Gminy Dobrcz.

Do powierzchni obszaru rewitalizacji należy zaliczyć rzeczywistą powierzchnię, na której planowana jest interwencja w ramach programu rewitalizacji (a nie powierzchnię geodezyjną miejscowości/sołectwa). Jednocześnie do ludności obszaru rewitalizacji należy zaliczyć osoby mieszkające na terenie wskazanym jako obszar rewitalizacji.

Dalsza część wyznaczenia obszaru rewitalizacji zależna jest przede wszystkim od zamierzonego celu rewitalizacji.

Gmina Dobrcz wybrała i spełniła 1 z 4 możliwych zestawów kryteriów w odniesieniu do obszaru zdegradowanego i tym samym zdecydowała się na określony kierunek działań rewitalizacyjnych:

A. Cel rewitalizacji: przekształcenie obszaru zdegradowanego na cele aktywizacji społecznej

Za obszar rewitalizacji uznano miejscowości, w których jednocześnie spełnione zostały następujące warunki:

- występują przestrzenie zdegradowane, które mogą być zaadaptowane do celów rozwoju społecznego,
- na terenie miejscowości i w odległości 1,5 km od zwyczajowo przyjętego centralnego punktu miejscowości, liczonej wzdłuż dróg publicznych i publicznych ciągów pieszych i pieszo-jezdnych brak publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej, chyba że uzasadniona i planowana interwencja zakłada utworzenie infrastruktury wymienionej poniżej to nie jest konieczne spełnienie wspomnianego warunku odległości 1,5 km:
 - a) komplementarnej wobec już istniejącej lub
 - b) bezpośrednio rozszerzającej (poprzez adaptację istniejących budynków) możliwości lokalowe infrastruktury już istniejącej lub
 - c) utworzenie infrastruktury należącej do tej samej kategorii oraz umożliwiającej realizację zadań / aktywności tego samego rodzaju, jeśli zapotrzebowanie społeczne przekracza możliwości infrastruktury już istniejącej lub
 - d) utworzenie infrastruktury zastępującej infrastrukturę tego samego rodzaju likwidowaną ze względu na stan wyeksploatowania, brak funkcjonalności, niespełnianie warunków bezpieczeństwa.

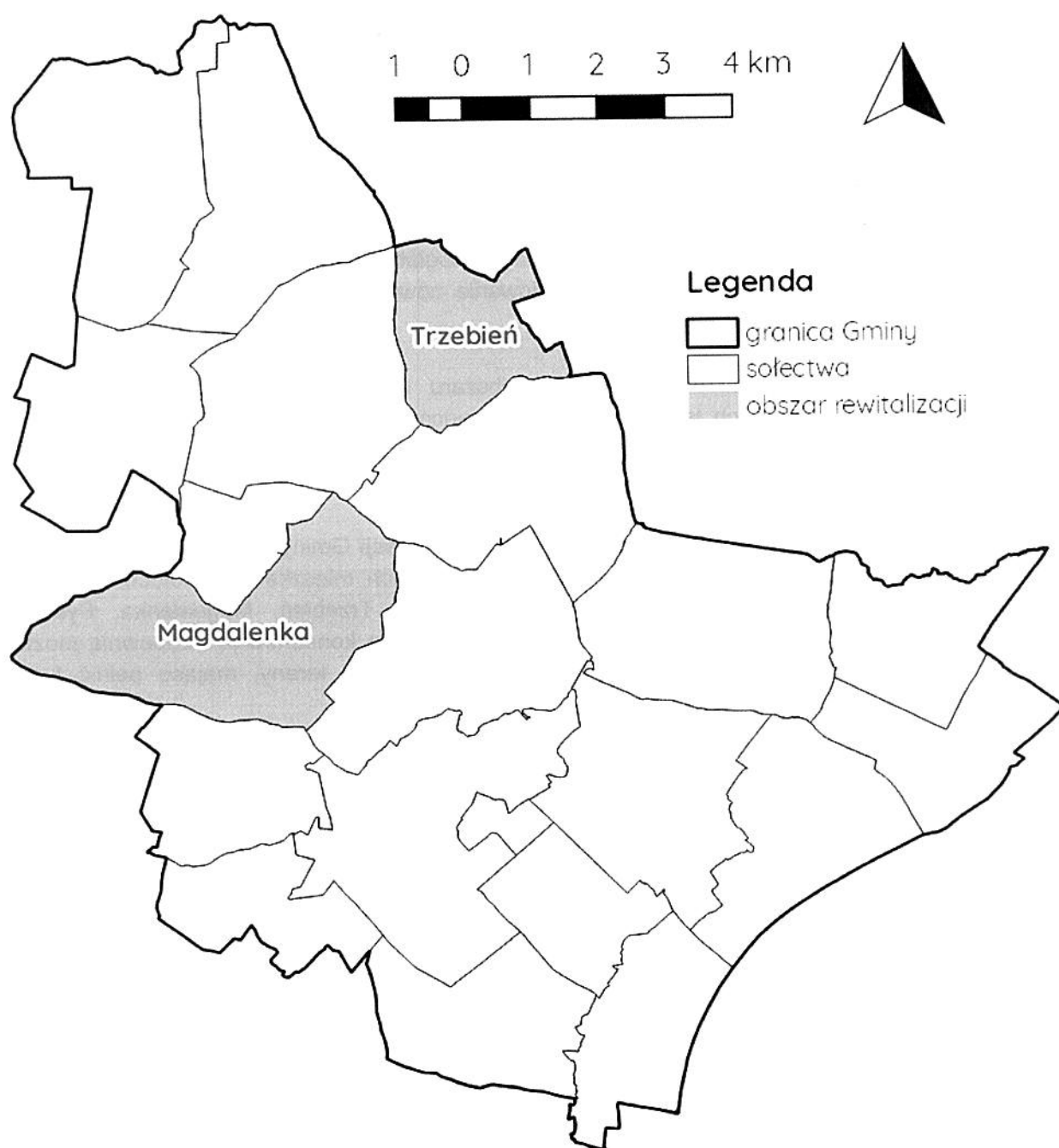
Warunek występowania przestrzeni zdegradowanych, które mogą zostać zaadaptowane do celów rozwoju społecznego został spełniony poprzez występowanie:

- 1) Dwór w Trzebieniu z XIX w. wraz założeniem parkowym – sołectwo Trzebień,
- 2) Pałac z XIX w. Pyszczyne – sołectwo Magdalenka,

Odnosząc się do drugiego z warunków należy stwierdzić, że istniejąca infrastruktura jest wyeksploatowana, zniszczona i niedostosowana do potrzeb użytkowników. W szczególności brak dostosowania widoczny jest w odniesieniu do potrzeb osób i niepełnosprawnych. Budynki nie są więc funkcjonalne. Niezbędne jest rozszerzenie możliwości lokalowych istniejącej infrastruktury (poprzez adaptację istniejących budynków). W przypadku świetlic znajdujących się w Pyszczyń, aby dalej realizować podjętą działalność konieczne jest utworzenie infrastruktury zastępującej, która stworzy odpowiednie warunki do prowadzenia działalności świetlicy dla całego sołectwa Magdalenka. Obecnie na terenie sołectwa nie istnieje infrastruktura, która mogłaby być zaadaptowana na ten cel, a planowana interwencja zakłada wybudowanie nowej świetlicy, która będzie odpowiadać zapotrzebowaniu społecznemu.

Tak przeprowadzona delimitacja obszaru rewitalizacji wskazuje do rewitalizacji miejscowości, w których łączna liczba mieszkańców nie przekracza 30% ludności Gminy Dobrcz, ani 20 % powierzchni Gminy Dobrcz. Nie ma więc konieczności dokonania wyboru zawężającego, w kryterium liczby ludności.

W związku z powyższym do **obszaru rewitalizacji** Gminy Dobrcz włączono sołectwa Trzebień i Magdalenka wg ich granic oraz wszystkich mieszkańców sołectw : Trzebień i Magdalenka do których przynależą miejscowości: Trzebień, Magdalenka, Pyszczyń, Marcelowo, gdzie podjęte działania będą cechowały się koncentracją i zapewnią możliwie duże oddziaływanie społeczne. Znajdują się tu również tereny, mające pełnić funkcje społeczne.

Ryc. 9. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Dobrcz
Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Kierując się zasadą, że obszar rewitalizacji może obejmować nie więcej niż 20% powierzchni Gminy Dobrcz i dotyczyć nie więcej 30 % ludności w formie tabelarycznej przedstawiono sumę osób i powierzchnię włączoną do obszaru rewitalizacji.

W ramach obszaru rewitalizacji objęto 589 osób, tj. 5,29 % mieszkańców i 1 491ha tj. 11,46% powierzchni Gminy Dobrcz.

Tabela 8. Liczba osób zamieszkujących obszar rewitalizacji oraz jego powierzchnia na terenie miejscowości

Lp.	Sołectwo	Miejscowości	Liczba osób zamieszkujących obszar rewitalizacji (osób)	Powierzchnia obszaru rewitalizacji (ha)
1	Trzebień	Trzebień	273	466
2	Magdalena	Magdalena, Marcelowo, Pyszczyń	316	1 025
SUMA			589	1 491

Źródło: opracowanie własne

Biorąc pod uwagę zebrane dane i informacje uznaje się za zasadne wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w zaproponowanej formie.

Jednocześnie należy wskazać, że obszar rewitalizacji składać się będzie z trzech podobszarów. Obszar rewitalizacji w granicach każdego z sołectw stanowi odrębny podobszar rewitalizacji.

VI. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Na bazie wyznaczonego wcześniej obszaru rewitalizacji konieczne jest przedstawienie szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji.

Łącznie obszar rewitalizacji obejmuje 589 osób i 1 491 ha. Odpowiednio stanowi to 5,29 % ogółu mieszkańców i 11,46 % powierzchni całkowitej Gminy Dobrcz.

6.1. PODOBSZAR REWITALIZACJI TRZEBIEŃ

Podstawowe informacje

Podobszar rewitalizacji Trzebień zamieszkują 273 osoby. Jest to 2,45 % ogólnej liczby ludności Gminy Dobrcz. Powierzchnia tego podobszaru wynosi 466 ha, tj. 3,58 % powierzchni gminy.

Ryc. 10. Podobszar rewitalizacji Trzebień

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Samowystarczalność ekonomiczna ludności

W ramach zależności od pomocy społecznej zbadano dwa negatywnego zjawiska za pomocą odpowiednio dobranych wskaźników. Pierwszych z nich był wskaźnik reprezentujący udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze. Średnia wartość dla Gminy wyniosła 8,57 %, natomiast dla sołectwa Trzebień aż 20,88 % co wskazuje na występowanie

negatywnego zjawiska. Liczba osób, która jest zależna od środowiskowej pomocy społecznej to 57.

Drugim spośród zbadanych wskaźników jest udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze. Wartość średnia tego wskaźnika dla Gminy Dobrcz wynosi 38,48 %. Świadczy to o tym, że ponad 1/3 dzieci do lat 17 (włącznie) jest zależna od pomocy społecznej. Sytuacja w sołectwie Trzebień jest jednak znacznie gorsza, a wskaźnik osiąga jedną z najgorszych wartości w Gminie Dobrcz. Wartość danego wskaźnika wynosi 52,17 %.

Obydwa zbadane problemy świadczą o niskiej samowystarczalności ekonomicznej rodzin z podobszaru rewitalizacji w Trzebieniu. Zależność od pomocy społecznej jest także ściśle powiązana z problemem bezrobocia. Brak zatrudnienia, niskie kwalifikacje zawodowe lub słabo płatna praca skutkują trudnościami finansowymi rodzin z danych obszarów. Jednakże obecna sytuacja na rynku pracy jest coraz bardziej korzystna i powstaje coraz to więcej nowych miejsc pracy, co dla osób aktywnie poszukujących zatrudnienia jest korzystne i w większości znajdują one prace. Problemem wśród osób, które korzystają z pomocy społecznej i nie mają stałego zatrudnienia jest brak chęci do zmian i aktywności w celu poprawy swojej sytuacji życiowej. Dlatego wyzwaniem w zakresie rozwiązania opisywanych problemów będzie aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji, która pozwoli na wyjście z sytuacji kryzysowej danych miejscowości.

Na złą sytuację ekonomiczną rodzin cierpią przede wszystkim ich najmłodsi członkowie, którzy nie mają zapewnionych dostatecznych warunków do rozwoju. To najmłodsza część społeczeństwa jest przyszłością i kapitałem rozwoju dla Gminy. Jednak często dochodzi do sytuacji, gdy złe nawyki są przekazywane młodszemu pokoleniu. W związku z tym dorastająca młodzież nie jest zaradna życiowo i przykładem swoich rodziców również zaczyna korzystać z pomocy zewnętrznej i staje się kolejnym beneficjentem GOPS. Dlatego istotną będzie także interwencja wśród najmłodszych i zapewnienie im odpowiedniej ścieżki rozwoju osobistego, która pozwoli na nabycie niezbędnych umiejętności społecznych i kompetencji kluczowych, które pomogą im w samodzielnym dorosłym życiu.

Rynek pracy

W ramach problemów rynku pracy zbadano udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze. Wartość danego wskaźnika dla Gminy Dobrcz wyniosła 4,26 %. W przypadku analizowanego podobszaru wskaźnik osiągnął 7,87 % co jest wartością znacznie gorszą. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wynosi 14.

W ostatnich latach udział osób bezrobotnych systematycznie spada co świadczy o polepszającej się sytuacji na rynku pracy. Podobna sytuacja jest widoczna w całej Gminie Dobrcz, gdzie w stosunku 2010 roku liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się z 5,9 % do 4,3 % w 2016 roku. Jednakże skala bezrobocia w poszczególnych sołectwach jest różnorodna. Tym wyjątkiem jest Trzebień. W tej miejscowości znajduje się dawny pałac, który został obecnie przekształcony w budynek mieszkalny mieszczący 21 mieszkań socjalnych. Mieszkańcy tego obiektu są zależni od zewnętrznej pomocy społecznej, przede wszystkim finansowej, w związku z czym nie stać ich na posiadanie czy wynajęcie własnego mieszkania. W tym obiekcie kumulują się problemy społeczne (brak samowystarczalności ekonomicznej, bezrobocie), a także problemów technicznych i przestrzenno-funkcjonalnych co zostało opisano w innych częściach dokumentu.

Problem bezrobocia jest związany z niską aktywnością mieszkańców i brakiem chęci podjęcia zatrudnienia. Wyzwaniem w kontekście rozwiązania problemu bezrobocia będzie

aktywizacja osób bezrobotnych. Powodem tego stanu rzeczy jest także brak odpowiednich kwalifikacji zawodowych, dostosowanych do możliwości lokalnego rynku pracy.

Potencjał społeczny

Potencjał społeczny w podobszarze rewitalizacji Trzebień jest reprezentowany przez funkcjonujące na nim i zrzeszające przede wszystkim mieszkańców podobszaru rewitalizacji, jak i pozostałych części gminy organizacje pozarządowe, kluby i koła zainteresowań. W sołectwie Trzebień funkcjonuje tylko Koło Gospodyń Wiejskich. Jednak na terenie Gminy Dobrcz funkcjonują różne stowarzyszenia i instytucje, które zamierzają prowadzić różnorodne zajęcia i działania na rzecz społeczności Trzebienia, a są to:

- Gminny Ośrodek Kultury w Dobrczu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Stowarzyszenia Wsparcia Aktywności i Przedsiębiorczości Kobiet „Jestem Aktywna”.

Analiza negatywnych zjawisk wskazała, że w danym podobszarze kluczowa będzie aktywizacja społeczna. W sołectwie dużo osób jest nieaktywnych zawodowo i nie udziela się społecznie. Te osoby stanowią także niewykorzystany kapitał ludzki, dlatego zadaniem działań rewitalizacyjnych będzie włączenie tych osób przede wszystkim do aktywnego życia społecznego, a także w miarę możliwości zawodowego. Podobszar rewitalizacji zamieszkuje wiele rodzin dysfunkcyjnych, które korzystają z usług Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i to one będą główną grupą docelową działań miękkich zawartych w niniejszym programie rewitalizacji.

Sfera środowiskowa

Na terenie sołectwa Trzebień nie występują żadne obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną.

Zagrożeniem dla środowiska może być występowanie indywidualnych źródeł ciepła, które wykorzystują paliwa stałe tj. węgiel i emitują do atmosfery szkodliwe gazy i wpływają na problem niskiej emisji.

Przestrzenie zdegradowane

W sołectwie Trzebień występuje jedna przestrzeń zdegradowana, którą jest dwór w Trzebieniu z XIX w. wraz założeniem parkowym. Jest to obiekt, który pełni obecnie funkcję budynku mieszkalnego, w którym mieści się 21 mieszkań socjalnych. Nieruchomość jest własnością Gminy Dobrcz. Obecnie budynek dworu wymaga przeprowadzenia kompleksowego remontu, a przede wszystkim wymaga poprawy efektywności energetycznej. Zamieszkują go osoby w większości korzystające z pomocy GOPS, których nie stać na własne mieszkanie, czy nawet wynajęcia lokalu. Dlatego ważne jest zapewnienie im odpowiednich warunków do zamieszkania co niewątpliwie pozwoli im na poprawę komfortu życia i w połączeniu z projektami społecznymi pozwoli na wyjście z trudnej sytuacji życiowej.

W związku z powyższym istotny wydaje się kompleksowy remont opisywanego obiektu. W budynku dworu istnieją pomieszczenia, które mogą być wykorzystane na cele aktywizacji społecznej mieszkańców sołectwa Trzebień. Dlatego w ramach działań rewitalizacyjnych planuje się ich adaptację na cele różnorodnych działań aktywizacyjnych skierowanych w szczególności do mieszkańców dworu, jak i całego sołectwa Trzebień.

Dwór tworzy razem z pobliskim parkiem założenie dworsko-parkowe z XIX w. Teren parku jest obecnie mocno przekształcony i zatracił swoją pierwotną funkcję. Jego odpowiednie zagospodarowanie może przyczynić się do aktywizacji mieszkańców i stworzenia dla nowego, atrakcyjnego miejsca spotkań, rekreacji i wypoczynku. Tego typu przestrzeń publiczna będzie sprzyjać integracji społeczności Trzebień, jak i poprawi komfort życia mieszkańców.

Szczegółowy opis przestrzeni zdegradowanej jest przedstawiony w podrozdziale 4.5 Występowanie przestrzeni zdegradowanych.

Podsumowując wyznaczony podobszar rewitalizacji znajduje uzasadnienie w występujących problemach natury społecznej i występowaniu przestrzeni zdegradowanej. Poniżej przedstawiono także tabelę opisującą najważniejsze problemy i potencjały rozwoju podobszaru rewitalizacji Trzebień.

Tabela 9. Najważniejsze problemy i potencjały występujące na podobszarze rewitalizacji Trzebień

Najważniejsze problemy	Najważniejsze potencjały
– wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, – wysoki udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, – wysoki udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym, – brak aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców, – marginalizacja rodzin zagrożonych i wykluczonych społecznie – niska samowystarczalność ekonomiczna gospodarstw domowych, – występowanie przestrzeni zdegradowanej w postaci Dworu wraz z otaczającym parkiem.	– potencjał kapitału ludzkiego reprezentowany przez dużą liczbę osób zależnych od pomocy społecznej i bezrobotnych, – potencjał społeczny reprezentowany przez lokalne koła zainteresowań, – Dwór wraz z otaczającym parkiem, jako obiekt mieszkalny, w którym mogą się odbywać zajęcia aktywizujące wraz z potencjalną przestrzenią publiczną w postaci parku,

Źródło: opracowanie własne

6.2. PODOBSZAR REWITALIZACJI MAGDALENKA

Podstawowe informacje

Podobszar rewitalizacji Magdalena zamieszkuje 316 mieszkańców, tj. 2,84 % ogólnej liczby mieszkańców Gminy Dobrcz. Podobszaru obejmuje powierzchnię rzędu 1 025 ha, co stanowi 7,88 % powierzchni całkowitej gminy.

Ryc. 11. Podobszar rewitalizacji Magdalena
Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Samowystarczalność ekonomiczna

Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie gospodarstw domowych w podobszarze Magdalena wynosi 23,73 % przy średniej dla gminy wynoszącej 8,57 %. Wartość wskaźnika jest znacznie wyższa od średniej dla Gminy, co wskazuje na występowanie danego zjawiska.

Drugim wybranym wskaźnikiem z zakresu samowystarczalności ekonomicznej jest udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze. Średnia wartość wskaźnika dla Gminy Dobrcz wynosi 38,48. Natomiast wartość wskaźnika dla sołectwa Magdalena osiąga aż 47,76 %. Świadczy to o tym, że na blisko połowę dzieci w wieku do 17 lat rodzice pobierają zasiłek rodzinny.

Przytoczone wyżej wskaźniki wskazują wysoki udział osób zależnych od pomocy społecznej co świadczy o braku samowystarczalności ekonomicznej mieszkańców sołectwa Magdalena. Wykazany problem jest także powiązany z bezrobociem. Brak zatrudnienia, brak możliwości znalezienia pracy, nieodpowiednie kwalifikacje czy brak chęci do aktywnego szukania pracy prowadzi do uzależnienia od zewnętrznego wsparcia, przede wszystkim finansowego.

Dlatego w kontekście opisywanego obszaru najważniejsze będzie pobudzenie aktywności zarówno społecznej, jak i zawodowej mieszkańców sołectwa i przeprowadzenie

działań odpowiednio ukierunkowanych na aktywizację społeczną. Działania te będą skierowane przede wszystkim do osób, które korzystają z usług GOPS, czy do osób bezrobotnych. Celem tych działań jest aktywizacja i włączenie społeczne mieszkańców zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie.

Jednym z miejsc, gdzie mieszka najwięcej rodzin dotkniętych różnorodnymi problemami, będących w trudnej sytuacji materialnej i marginalizowanych społecznie są mieszkańcy Pałacu w Pyszczyń. W danym obiekcie mieszczą się lokale komunalne, które są zamieszkane przede wszystkim przez rodziny będące beneficjentami GOPS-u.

Jeśli chodzi o złą sytuację ekonomiczną rodzin to przez nią cierpią przede wszystkim dzieci i młodzież, którzy nie mają zapewnionych odpowiednich warunków nauki i rozwoju. Najmłodsza część lokalnej społeczności jest kapitałem i przyszłością rozwoju dla gminy. Jednakże w rodzinach dysfunkcyjnych często styl życia i nawyki są przekazywane z pokolenia na pokolenie co prowadzi do ciągłości pogłębiania negatywnych zjawisk. Młode osoby pochodzące z takiego środowiska są często niezaradne życiowo i nie potrafią odnaleźć się w dorosłym życiu i przykładem swoich rodziców korzystają z instytucjonalnej opieki GOPS. Dlatego istotna będzie także interwencja wśród najmłodszych i zapewnienie im odpowiedniej ścieżki rozwoju osobistego, która pozwoli na nabycie niezbędnych umiejętności społecznych i kompetencji kluczowych, które pomogą im w samodzielnym, dorosłym życiu.

Rynek pracy

W ramach problemów rynku pracy zbadano udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze. Wartość danego wskaźnika dla Gminy Dobrcz wyniosła 4,26 %. W przypadku podobszaru Magdalenka wskaźnik osiągnął wartość 6,67 % co jest wartością wyższą od średniej dla Gminy. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wynosi 14.

Jeśli chodzi o problem bezrobocia to tendencje zmian są korzystne i wskazują na zmniejszenie skali problemu w skali całego kraju. Wg danych GUS udział osób bezrobotnych w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym systematycznie spada. Wartość danego wskaźnika zmniejszyła się z 5,9 % w 2010 do 4,3 % w 2016 roku. Jednakże skala bezrobocia w poszczególnych sołectwach jest różnorodna i gorszą sytuację zbadano w sołectwie Magdalenka.

Negatywne zjawisko bezrobocia jest związane przede wszystkim z brakiem chęci i aktywności w poszukiwaniu pracy, czy zmiany kwalifikacji zawodowych. Jeśli chodzi o sołectwo Magdalenka, to ten problem ma także inną przyczynę. W przeszłości w budynku dworu w Pyszczyń swoją siedzibę miał PGR, który został założony po II wojnie światowej. Funkcjonował on do przemiany ustrojowej w latach 90-tych. To właśnie w tym obiekcie kumulują się problemy społeczne i zamieszkuje go najwięcej osób korzystających z usług GOPS.

Potencjał społeczny

Potencjał społeczny jest reprezentowany przez funkcjonujące i zrzeszające przede wszystkim mieszkańców podobszaru rewitalizacji organizacje pozarządowe, czy koła zainteresowań. Na terenie sołectwa Magdalenka nie funkcjonuje obecnie żadne koło czy stowarzyszenie. Kiedyś w Magdalence funkcjonowało Koło Gospodyń Wiejskich, jednak z powodu braku miejsca spotkań w postaci np. świetlicy wiejskiej zawiesiło swoją działalność. Jednak na terenie gminy funkcjonują różne stowarzyszenia i instytucje, które zamierzają prowadzić różnorodne zajęcia i działania na rzecz społeczności lokalnej, a są to:

- Gminny Ośrodek Kultury w Dobrczu,

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Stowarzyszenia Wsparcia Aktywności i Przedsiębiorczości Kobiet „Jestem Aktywna”.

Potencjał społeczny to także kapitał ludzki danej miejscowości. Przeprowadzona analiza negatywnych zjawisk wykazała, że najpilniejszym działaniem będzie aktywizacja społeczna mieszkańców zagrożonych i wykluczonych społecznie. Stanowią oni niezagospodarowany kapitał ludzki. Właśnie wśród tych osób należy prowadzić działania zmierzające do poprawy ich sytuacji życiowej i ekonomicznej. Pobudzenie aktywności zawodowej i społecznej pozwoli im na nowo włączyć się społecznie, a także odnaleźć na lokalnym rynku pracy. Wyprowadzenie tych osób z sytuacji kryzysowej to także zwiększenie poziomu rozwoju gminy i zmniejszenie liczby mieszkańców zależnych od pomocy społecznej.

Sfera środowiskowa

W podobszarze Magdalenka z form ochrony przyrody występują tylko pomniki przyrody, których jest 7, w tym dwa pomniki przyrody nieożywionej w formie głazów narzutowych.

Zagrożeniem dla środowiska może być występowanie indywidualnych źródeł ciepła, które wykorzystują paliwa stałe tj. węgiel i emitują do atmosfery szkodliwe gazy i wpływają na problem niskiej emisji.

Przestrzenie zdegradowane

Na terenie sołectwa Magdalenka zbadano także występowanie przestrzeni zdegradowanych. Taką przestrzenią jest Pałac w Pyszczyńcu. Jest to obiekt, który wcześniej był stanowił część majątku PGR. W 1985 r. pożar zniszczył część budynku pałacu, który w następnych latach odbudowano. Na skutek tych działań został pozbawiony cech stylowych. Pałac pełni obecnie podwójną funkcję, jako obiektu mieszkalnego i nieformalnej świetlicy wiejskiej. Część pomieszczeń pałacu jest użyczana przez właściciela obiektu na funkcje świetlicy wiejskiej, miejsca spotkań lokalnej społeczności i działalności kulturalnej. Niestety dane pomieszczenia nie spełniają odpowiednich warunków do pełnionej funkcji. Są nieogrzewane, brakuje wyposażenia w odpowiedni sprzęt, a także nie ma zaplecza sanitarnego i kuchennego.

W związku z powyższym w sołectwie Magdalenka istnieje potrzeba utworzenia nowej infrastruktury społecznej w postaci świetlicy wiejskiej, która będzie odpowiednio przystosowana do potrzeb mieszkańców. Obecnie pomieszczenia w Pałacu pełniące funkcje świetlicy są нефunkcjonalne i wyeksploatowane, i nie możliwa jest ich odpowiednia adaptacja na cele społeczne. Planowana interwencja zakłada utworzenie infrastruktury bezpośrednio zastępującej obecnie funkcjonującą świetlicę, która będzie odpowiednio zaadaptowana i doposażona.

Podsumowując wyznaczony podobszar rewitalizacji znajduje uzasadnienie w występujących problemach natury społecznej i występowaniu przestrzeni zdegradowanej. Poniżej przedstawiono także tabelę opisującą najważniejsze problemy i potencjały rozwoju podobszaru rewitalizacji Magdalenka.

Tabela 10. Najważniejsze problemy i potencjały występujące na podobszarze rewitalizacji Magdalenka

Najważniejsze problemy	Najważniejsze potencjały
– wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, – wysoki udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, – wysoki udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym, – brak aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców, – marginalizacja rodzin zagrożonych i wykluczonych społecznie – niska samowystarczalność ekonomiczna gospodarstw domowych, – występowanie przestrzeni zdegradowanej w postaci Pałacu w Pyszczyne.	– potencjał kapitału ludzkiego reprezentowany przez dużą liczbę osób zależnych od pomocy społecznej i bezrobotnych.

Źródło: opracowanie własne

VII. WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

W niniejszym rozdziale przedstawiono wizję obszaru rewitalizacji, która zawiera opis sytuacji docelowej na obszarze rewitalizacji. Wizja uwzględnia także szczegółową analizę wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. Odpowiada także na kluczowe pytania: Co chcemy osiągnąć w ramach procesu rewitalizacji? oraz Do jakiego stanu obszaru rewitalizacji dążymy?

Odpowiednie określenie wizji pozwala wyznaczyć dokładnie cel i kierunki działań rewitalizacyjnych, które są podstawą do określenia przedsięwzięć i projektów.

Zamierzonym efektem realizacji LPR jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji. Dzięki przeprowadzeniu odpowiednio skierowanej interwencji można osiągnąć wyrównanie poziomu rozwoju Gminy Dobrcz i zmniejszenie skali kluczowych w kontekście rewitalizacji problemów.

Rewitalizację w wyznaczonym obszarze zamierza się prowadzić w oparciu o cel rewitalizacji A przekształcenie obszaru zdegradowanego na cele aktywizacji społecznej, który jest określony w dokumencie „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” w podrozdziale 6.4.2. W związku z tym rewitalizacja w Gminie Dobrcz będzie ukierunkowana na aktywizację społeczną.

Głównym efektem interwencji na podobszarach Trzebień i Magdalenka będzie ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych na nich występujących, a przede wszystkim braku samowystarczalności ekonomicznej mieszkańców i bezrobocia. Planowana interwencja będzie polegała przede wszystkim na przeprowadzeniu działań aktywizujących mieszkańców celem ich włączenia społecznego.

Tabela 11 przedstawia ciąg przyczynowo-skutkowy procesu rewitalizacji. Wskazano jaka jest planowana interwencja i z jakich problemów wynika, a także jakie są zamierzone efekty.

Tabela 11. Proces rewitalizacji w obszarze rewitalizacji Gminy Dobrcz

Podobszar rewitalizacji	Zbadane problemy	Planowane działania	Efekt interwencji
Trzebień	- wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem, - wysoki udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku, - wysoki udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym, - występowanie przestrzeni zdegradowanej w postaci Dworu wraz z założeniem parkowym.	- wsparcie dla osób zagrożonych i wykluczonych społecznie dzięki usługom Asystenta Rodziny, - wsparcie dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, - przeprowadzenie zajęć edukacyjno-kulturalnych dla dzieci i młodzieży, - przeprowadzenie działań integrujących lokalną społeczność, - przeprowadzenie działań aktywizujących zawodowo mieszkańców, - kompleksowa modernizacja Dworu w Trzebieniu.	- zmniejszenie liczby rodzin i dzieci zależnych od pomocy społecznej, - poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców, - wzrost aktywności społecznej, - zwiększenie aktywności mieszkańców w poszukiwaniu zatrudnienia i podnoszeniu kwalifikacji, - poprawa warunków bytowych mieszkańców i efektywności energetycznej Dworu w Trzebieniu.
Magdalena	- wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem, - wysoki udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku, - wysoki udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym, - występowanie przestrzeni zdegradowanej w postaci Pałacu w Pyszczyne.	- wsparcie dla osób zagrożonych i wykluczonych społecznie dzięki usługom Asystenta Rodziny, - przeprowadzenie zajęć edukacyjno-kulturalnych dla dzieci i młodzieży, - przeprowadzenie działań integrujących lokalną społeczność, - przeprowadzenie działań aktywizujących zawodowo mieszkańców, - utworzenie nowej infrastruktury społecznej w postaci	- zmniejszenie liczby rodzin i dzieci zależnych od pomocy społecznej, - poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców, - wzrost aktywności społecznej, - zwiększenie aktywności mieszkańców w poszukiwaniu zatrudnienia i podnoszeniu kwalifikacji, - utworzenie infrastruktury społecznej w postaci świetlicy wiejskiej jako miejsca spotkań mieszkańców,

		światlicy wiejskiej w Magdalence bezpośrednio zastępującej już istniejącą.	działalności społecznej i kulturalnej oraz miejsca realizacji działań miękkich ujętych w LPR.
--	--	--	---

Źródło: opracowanie własne

Wobec przedstawionych powyżej informacji sformułowano wizję stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzonej interwencji, która uwzględnia najważniejsze przyczyny zbadanego kryzysu i specyfikę podobszaru rewitalizacji Trzebień i podobszaru rewitalizacji Magdalenka. Podstawą do wyznaczenia wizji była diagnoza oraz wyniki konsultacji społecznych. Wizja prezentuje się następująco:

Wizja stanu obszaru rewitalizacji do 2023 r.:

- *Mieszkańcy obszaru rewitalizacji są aktywni społecznie i zawodowo,*
- *Lokalna społeczność jest dobrze zintegrowana i chętnie korzysta z nowej i atrakcyjnej infrastruktury społecznej w postaci świetlicy wiejskiej, czy placu sportowo-rekreacyjnego w Magdalence,*
- *Zwiększyła się samodzielność rodzin i poprawiły się warunki rozwoju dla dzieci i młodzieży dzięki przeprowadzeniu działań edukacyjnych i wspierających rodziny, które przeżywały trudności opiekuńczo-wychowawcze,*
- *Zmniejszyła się skala problemów społecznych w postaci braku samowystarczalności ekonomicznej mieszkańców, bezrobocia i występowania przestrzeni zdegradowanych,*
- *Przestrzenie zdegradowane zostały zmodernizowane bądź bezpośrednio zastąpione przez infrastrukturę tego samego rodzaju.*

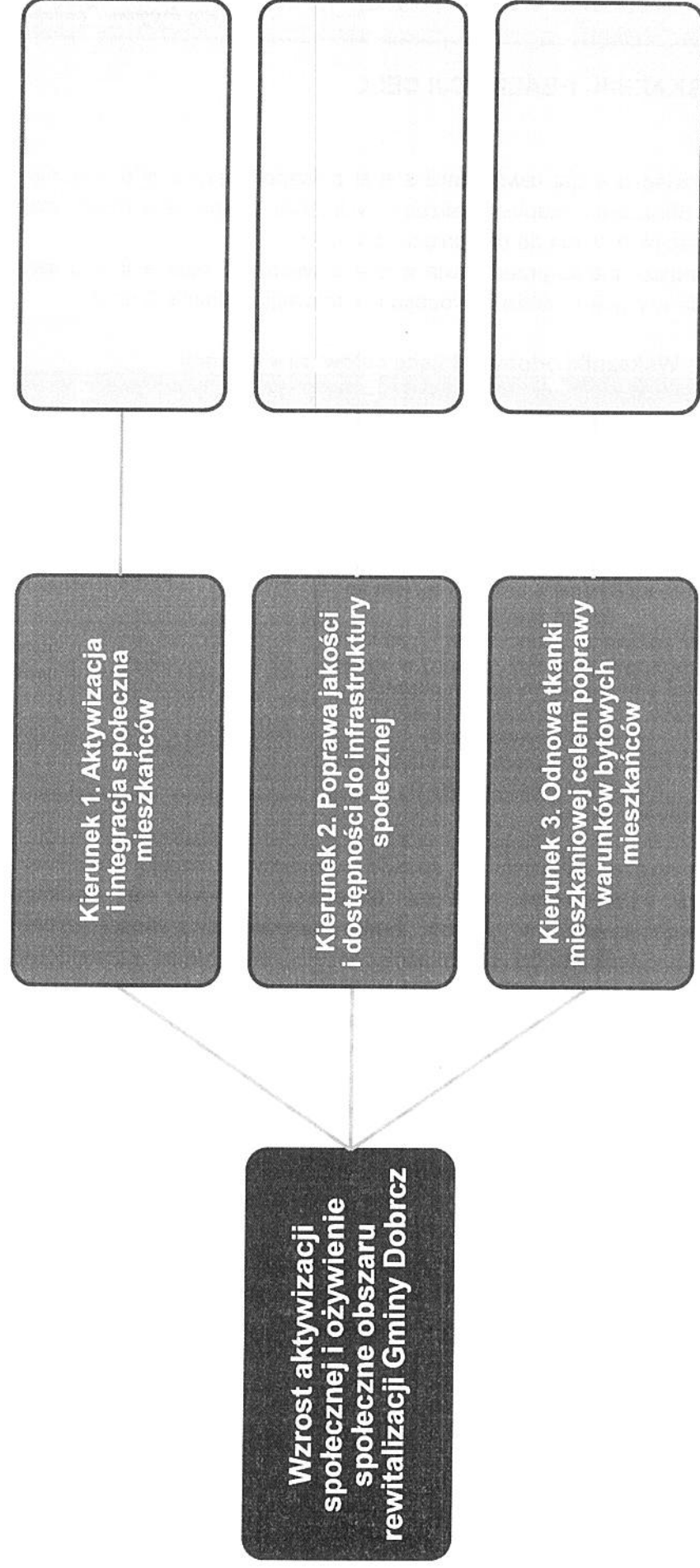
VIII. CEL REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

8.1. CEL, KIERUNKI I PRZEDSIĘWZIĘCIA

Działania rewitalizacyjne dla Gminy Dobrcz będą prowadzone w oparciu o wyznaczony cel rewitalizacji, który wynika z przeprowadzonej diagnozy, lokalnych uwarunkowań i potencjałów obszaru rewitalizacji. Do celu rewitalizacji przypisane są kierunki, które wskazują konkretne obszary działań rewitalizacyjnych. Z wybranych kierunków wynikają główne przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Cel i kierunki działań rewitalizacyjnych są również zgodne z założeniami powiązanych dokumentów strategicznych i planistycznych gminy, a także są pochodną wizji obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji.

Na następnej rycinie zaprezentowano schemat, który przedstawia wyznaczony cel, kierunki działań oraz przedsięwzięcia.

8.2. WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU

Wyznaczony cel rewitalizacji został opisano poprzez odpowiednio skwantyfikowane wskaźniki obrazujące stopień realizacji. Wskaźniki posiadają wartość bazową i docelową – czyli wartość planowaną do osiągnięcia w 2023 r.

Poniższa tabela przedstawia wybrane wskaźniki realizacji celu rewitalizacji, które są oczekiwane w wyniku realizacji procesu rewitalizacji w Gminie Dobrcz.

Tabela 12. Wskaźniki odpowiadające celowi rewitalizacji

Nr	Cel rewitalizacji: Wzrost aktywizacji społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz				
	Wskaźniki	Wartość bazowa Trzebień	Wartość bazowa Magdalena	Wartość docelowa w 2023 r. Trzebień	Wartość docelowa w 2023 r. Magdalena
1	Spadek udziału (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	23,73	20,88	spadek o 15 %	spadek o 20 %
2	Spadek udziału (%) dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	52,17	47,76	spadek o 20 %	spadek o 15 %
3	Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej	0	0	0	1
4	Liczba zmodernizowanych wielorodzinnych budynków mieszkaniowych	0	0	1	0

Źródło: opracowanie własne

Powyższe wskaźniki w sposób wymierny wskazują oczekiwany efekt procesu rewitalizacji. Osiągnięcie wartości docelowej wpłynie na ograniczenie zbadanych negatywnych zjawisk w postaci braku samowystarczalności ekonomicznej ludności i bezrobocia. Jeśli chodzi o wskaźnik nr 1 – osiągnięcie zamierzonej wartości będzie świadczyć o poprawie trudnej sytuacji życiowej i materialnej danych gospodarstw domowych, dzięki np. znalezieniu pracy lub zmianie pracy na lepiej płatną przez członków tych gospodarstw domowych. Ten wskaźnik w sposób kompleksowy obrazuje w jaki sposób ulegnie zmianie sytuacja mieszkańców z obszaru rewitalizacji i w jakim stopniu działania zaplanowane w programie okazały się skuteczne.

Wskaźniki 3 i 4 dotyczą zdegradowanych przestrzeni i działań zaplanowanych w konkretnych projektach, których celem jest utworzenie zamiennej infrastruktury społecznej w postaci świetlicy wiejskiej w Magdalence oraz kompleksowego remontu Dworu w Trzebieńcu.

Dane wskaźniki będą stanowić podstawę do monitoringu efektywności procesu rewitalizacji w Podobszarach Trzebień i Magdalena, a także będą służyć do sporządzania analiz (co najmniej raz na dwa lata) prowadzonych przez Zespół ds. rewitalizacji.

IX. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Osiągnięcie wyznaczonego celu rewitalizacji jest uwarunkowane przez realizację konkretnych działań, które prowadzą do wyjścia z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz. W tym celu określono główne i uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Główne przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawierają grupy projektów, z których poszczególne mają charakter społeczny, przestrzenno-funkcjonalny, czy techniczny. Określono także ogólną charakterystykę przedsięwzięć uzupełniających, które realizują kierunki działań, ale mają na celu eliminację lub ograniczenie skali negatywnych zjawisk.

9.1. PRZEDSIĘWZIĘCIA GŁÓWNE

W Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz określono dwa przedsięwzięcia główne, które wynikają bezpośrednio z celu i kierunków działań. Każde z dwóch przedsięwzięć zawiera zestaw przypisanych projektów ukierunkowanych na osiągnięcie celu rewitalizacji. Ich kompleksowa realizacja jest kluczowa ze względu na osiągnięcie zamierzonych efektów w procesie rewitalizacji.

Przedsięwzięcia główne są bezpośrednią pochodną wizji, celu i kierunków działań. Poniżej przedstawiono listę podstawowych przedsięwzięć i wynikających z nich projektów głównych.

Tabela 13. Przedsięwzięcia główne i projekty

Przedsięwzięcie 1. Przeprowadzenie działań z zakresu aktywizacji społecznej mieszkańców, w tym osób zagrożonych i wykluczonych społecznie	
Projekt 1. Wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym – usługi Asystenta Rodziny	
Projekt 2. Być rodzicem	
Projekt 3. Świetlica nasza przystań	
Projekt 4. Świetlicowe popołudnia	
Projekt 5. Wsparcie osób bezrobotnych	
Projekt 6. Piknik integracyjny	
Projekt 7. Jestem Fit	
Przedsięwzięcie 2. Utworzenie infrastruktury społecznej umożliwiającej aktywizację lokalnej społeczności	
Projekt 8. Budowa świetlicy w Magdalence	
Przedsięwzięcie 3. Kompleksowa modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych	
Projekt 9. Kompleksowy remont budynku mieszkalnego w Trzebieniu	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 14 przedstawia szczegółowo zakres projektów głównych. Zawarto w niej informacje dotyczące: lokalizacji, typu projektu, podmiotu/ów realizujących, zakresu realizowanych zadań, szacowanej wartości projektu, prognozowanych rezultatów oraz sposobu oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Tabela 14. Główne przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt	Typ projektu*	Opis projektu				Prognostyczne rezultaty	Sposób oceny i zmiernia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cel rewitalizacji: Wzrost aktywizacji społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz									
Kierunek 1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców									
Podobszar rewitalizacji Trzebień, Podobszar rewitalizacji Magdalenka	Przedsięwzięcie 1. Przeprowadzenie działań z zakresu aktywizacji społecznej mieszkańców, w tym osób zagrożonych i wykluczonych społecznie	1. Wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym – usługi Asystenta Rodziny	S	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu	Projekt zakłada prowadzenie działalności asystentów rodziny w zakresie bezpośredniej pracy z rodzicami, a także działań pośrednich realizowanych na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy. Zadaniem asystenta jest motywacja członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i umiejętności społecznych, co prowadzi w konsekwencji do poprawy sytuacji życiowej danej rodziny.	Sołectwo Trzebień i Magdalenka – miejsce zamieszkania rodzin objętych projektem	50 000	– wsparcie rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi, – podniesienie poziomu i jakości życia rodzin, – wyjście z trudnej sytuacji życiowej danych rodzin, – aktywizacja społeczna mieszkańców zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie.	Wskaźnik produktu: – Liczba zatrudnionych asystentów rodziny – 1 os. Wskaźnik rezultatu: – Liczba rodzin będących pod opieką nowo-zatrudnionego asystenta rodziny – 5 rodzin. Sposób zmierzania: dane GOPS.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt	Typ projektu*	Opis projektu				Prognostowane rezultaty	Sposób oceny i zmiernienia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cel rewitalizacji: Wzrost aktywizacji społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz									
Kierunek 1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców									
Podobszar rewitalizacji Trzebień	Przedsięwzięcie 1. Przeprowadzenie działań z zakresu aktywizacji społecznej mieszkańców, w tym osób zagrożonych i wykluczonych społecznie	2. Być rodzicem	S	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu	Dany projekt zakłada przeprowadzenia warsztatów dla rodziców przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Spotkania mają się odbywać cyklicznie. Beneficjentami tego działania będą rodziny dysfunkcyjne zamieszkane na obszarze sołectw Trzebień i Magdalenka.	świećlica wiejska w Trzebień	1 000	- wsparcie rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi, - aktywizacja społeczna mieszkańców zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie.	Wskaźnik produktu: - Liczba zorganizowanych spotkań – 4 szt. - Liczba rodzin dysfunkcyjnych objętych wsparciem – 5 rodzin. Sposób zmiernienia: dane GPS.
Cel rewitalizacji: Wzrost aktywizacji społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz									
Kierunek 1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców									
Podobszar rewitalizacji Trzebień	Przedsięwzięcie 1. Przeprowadzenie działań z zakresu aktywizacji społecznej mieszkańców, w tym osób	3. Świećlica nasza przystań	S	Gminny Ośrodek Kultury w Dobrczu	Projekt zakłada przeprowadzenie cyklu zajęć edukacyjno-kulturalnych dla dzieci z podobszaru rewitalizacji Trzebień, w tym	świećlica wiejska w Trzebień	30 000	- zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji.	Wskaźnik produktu: - Liczba dzieci objętych wsparciem w projekcie – 15 os.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt	Typ projektu*	Podmiot/ry realizujący/e projekt	Opis projektu				Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	zagrożonych i wykluczonych społecznie				w szczególności dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, które są zagrożone wykluczeniem społecznym. Zajęcia mają charakter stymulujący kreatywność i aktywizujący twórczo uczestników. Grupą docelową projektu są przede wszystkim dzieci z rodzin zależnych od pomocy GOPS.			-aktywizacja społeczna najmłodszej grupy społecznej poprzez zajęcia edukacyjno-kulturalne, -rozwijanie nowych zainteresowań wśród dzieci i młodzieży.	Sposób zmierzenia: dane GOK.
Cel rewitalizacji: Wzrost aktywizacji społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz									
Kierunek 1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców									
Podobszar rewitalizacji Magdalenka	Przedsięwzięcie 1.				Projekt zakłada przeprowadzenie cyklu zajęć edukacyjno-kulturalnych dla dzieci z podobszaru rewitalizacji Magdalenka, w tym w szczególności dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, które	świetlica wiejska w Magdalence	10 000	-zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji, -aktywizacja społeczna najmłodszej	Wskaźnik produktu: - Liczba dzieci objętych wsparciem w projekcie – 10 os. Sposób zmierzenia: dane GOK.
	Przeprowadzenie działań z zakresu aktywizacji społecznej mieszkańców, w tym osób zagrożonych i wykluczonych społecznie	4. Świetlicowe popołudnia	S	Gminny Ośrodek Kultury w Dobrczu					

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt	Typ projektu*	Podmiot/y realizujący/e projekt	Opis projektu				Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					są zagrożone wykluczeniem społecznym. Zajęcia mają charakter stymulujący kreatywność i aktywizujący twórczo uczestników. Grupą docelową projektu są przede wszystkim dzieci z rodzin zależnych od pomocy GOPS.			grupy społecznej poprzez zajęcia edukacyjno-kulturalne, – rozwijanie nowych zainteresowań wśród dzieci i młodzieży.	
Cel rewitalizacji: Wzrost aktywizacji społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz									
Kierunek 1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców									
Podobszar rewitalizacji Trzebień, Podobszar rewitalizacji Magdalena	Przedsięwzięcie 1. Przeprowadzenie działań z zakresu aktywizacji społecznej mieszkańców, w tym osób zagrożonych i wykluczonych społecznie	5. Wsparcie osób bezrobotnych	S	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu	Projekt zakłada przeprowadzenie działań mających na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych z obszaru rewitalizacji. Zakres zadań obejmuje: realizację zindywidualizowanych i kompleksowych działań umożliwiających	Świetlica wiejska w Trzebieniu, Obiekt publiczny w sołectwie Magdalena	300 000	– Podniesienie aktywności zawodowej uczestników projektu, – wzrost kompetencji społeczno-zawodowych uczestników projektów, – podniesienie kwalifikacji i umiejętności	Wskaźnik produktu: – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 10 os. Wskaźnik rezultatu: – Liczba osób

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt	Typ projektu*	Podmiot/y realizujący/e projekt	Opis projektu				Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1			4	5	6	7	8	9	10
					aktywne włączenie społeczne i powrót na rynek pracy w oparciu o kontrakt socjalny, przeprowadzenie szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje zawodowe uczestników. Grupę docelową dla projektu będą stanowić mieszkańcy obszaru rewitalizacji, którzy są zarejestrowani jako osoby bezrobotne.			zawodowych uczestników projektu, – wzrost jakości kapitału ludzkiego.	zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 10 os.
									Sposób zmierzenia: ankietyzacja uczestników projektu, dane Urzędu Gminy, dane GOPS, dane PUP.
Cel rewitalizacji: Wzrost aktywności społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz									
Kierunek 1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców									
Podobszar rewitalizacji Magdalena	Przedsięwzięcie 1.	6. Piknik integracyjny	S	Sołectwo Magdalena, Gminy Ośrodek Kultury w Dobrczu	Projekt obejmuje realizację pikniku integracyjnego dla społeczności lokalnej sołectwa Magdalena. W ramach pikniku planuje się zorganizować zabawę	Świetlica wiejska w Magdalence	2 000	– Integracja społeczności lokalnej, – aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji, – ożywienie	Wskaźnik produktu: – Liczba zorganizowanych wydarzeń z zakresu aktywizacji i integracji społecznej –
	Przeprowadzenie działań z zakresu aktywizacji społecznej mieszkańców, w tym osób zagrożonych								

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt	Typ projektu*	Podmiot/y realizujący/e projekt	Opis projektu				Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	i wykluczonych społecznie				połączoną z konkursami i zawodami dla mieszkańców. Działanie ma na celu integrację społeczną w ramach nowoutworzonej przestrzeni publicznej – świetlicy w Magdalence.			społeczne obszaru rewitalizacji dzięki wykorzystaniu nowej przestrzeni publicznej.	1 szt. Wskaźnik rezultatu: – Liczba uczestników pikniku – 50 os. Sposób zmierzenia: dane GOK.
Cel rewitalizacji: Wzrost aktywizacji społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz									
Kierunek 1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców									
Podobszar rewitalizacji Magdalenka	Przedsięwzięcie 1.				Projekt zakłada przeprowadzenie cyklicznych zajęć rekreacyjnych i aktywizujących mieszkańców. Zajęcia będą przeprowadzone przez instruktora i mają na celu propagowanie zdrowego stylu życia i sportu wśród uczestników, które prowadzi do poprawy jakości życia.			– aktywizacja i integracja lokalnej społeczności, – propagowanie zdrowego stylu życia i sportu, – poprawa jakości życia uczestników projektu.	Wskaźnik produktu: – Liczba uczestników cyklicznych zajęć – 15 os. Sposób zmierzenia: ewidencja uczestników projektu przez GLKS.
	Przeprowadzenie działań z zakresu aktywizacji społecznej mieszkańców, w tym osób zagrożonych i wykluczonych społecznie	7. Jestem Fit	S	Gminny Ludowy Klub Sportowy w Dobrczu		Świetlica wiejska w Magdalence	5 000		

Opis projektu									
Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt	Typ projektu*	Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cel rewitalizacji: Wzrost aktywizacji społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz									
Kierunek 2. Poprawa jakości i dostępności do infrastruktury społecznej									
Podobszar rewitalizacji Magdalenka	Przedsięwzięcie 2. Utworzenie infrastruktury społecznej umożliwiającej aktywizację lokalnej społeczności	8. Budowa świetlicy w Magdalence	PF	Gmina Dobrcz	Projekt dotyczy dokończenia budowy świetlicy wiejskiej w sołectwie Magdalenka. W ramach działania planuje się także wyposażenie budynku w odpowiedni sprzęt, który będzie niezbędny do prowadzenia różnorodnych aktywności i zajęć dla społeczności lokalnej. Nowopowstała infrastruktura społeczna zastąpi wyeksploatowany i wysłużony obiekt w Pyszczyźnie, którego część była używana na cele działalności świetlicy wiejskiej.	dz. nr 100/22 obręb Magdalenka	800 000	– utworzenie nowej i atrakcyjnej infrastruktury społecznej, – stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców, – stworzenie miejsca, w którym będzie możliwość realizacji działań z zakresu integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Wskaźnik produktu: – Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury społecznej – 1 szt. Wskaźnik rezultatu: – Liczba mieszkańców korzystających z nowej infrastruktury społecznej – 100 os. Sposób zmierzenia: protokoły odbioru robót budowlanych, dane Urzędu Gminy.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt	Typ projektu*	Opis projektu					Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzania rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmioty realizujące projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Cel rewitalizacji: Wzrost aktywności społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz										
Kierunek 3. Odnowa tkanki mieszkaniowej celem poprawy warunków bytowych mieszkańców										
Podobszar rewitalizacji Trzebień	Przedsięwzięcie 3. Kompleksowa modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych	9. Kompleksowy remont budynku mieszkalnego w Trzebieniu	T	Gmina Dobrcz	W ramach projektu przewiduje się kompleksowy remont budynku mieszkalnego – dworu w Trzebieniu. W zakres zadań wchodzi przeprowadzenie głębokiej termomodernizacji budynku, w tym:	dz. nr 90/1 obręb Trzebień	800 000	– poprawa efektywności energetycznej danego budynku – poprawa warunków bytowych i jakości życia mieszkańców dworu.	Wskaźnik produktu: – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,8 ha. Wskaźnik rezultatu: – Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 50 os. Sposób zmierzania: protokół odbioru robót budowlanych, dane Urzędu Gminy.	
					– wymiany poszycia dachowego, docieplenie budynku, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej. Celem realizacji danego projektu jest poprawa efektywności energetycznej obiektu i poprawa warunków bytowych jego mieszkańców. W dworze					

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt	Typ projektu*	Opis projektu				Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					w Trzebieiniu będzie możliwa realizacja zadań z zakresu aktywizacji społecznej i wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt przewiduje także zagospodarowanie najbliższego otoczenia.				

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020
* typy projektów: S – społeczny, PF – przeszerzenno-funkcjonalny, T – techniczny

9.2. PRZEDSIĘWZIĘCIA UZUPEŁNIAJĄCE

Tabela 15 przedstawia ogólną charakterystykę przedsięwzięć uzupełniających, które mają na celu wsparcie w realizacji pozostałych projektów głównych i wzmocnienie zamierzonych efektów prowadzonych działań rewitalizacyjnych. Zawarto w niej informacje dotyczące: typu projektu, obszaru na którym dane przedsięwzięcie będzie realizowane, a także ogólną charakterystykę danego działania.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz określono dwa przedsięwzięcia uzupełniające:

1. Dzień dziecka dla najmłodszych
2. Gotowanie jest proste
3. Utworzenie placu sportowo-rekreacyjnego w Magdalence
4. Czwartkowe spotkania
5. Zaprzyjaźniamy się z Ziemią
6. Rodzinne gotowanie
7. Kobieta jest marką
8. Remont i adaptacja świetlicy wiejskiej w Trzebieniu

Tabela 15. Przedsięwzięcia uzupełniające

Obszar rewitalizacji	Lp.	Typ przedsięwzięcia*	Uzupełniające przedsięwzięcie rewitalizacyjne	
			1	2
Podobszar rewitalizacji Trzebień	1	S	Cel rewitalizacji: Wzrost aktywności społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz	
			Kierunek 1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców	
			Dzień dziecka dla najmłodszych – integracja lokalnej społeczności organizacja gier konkursów i zabaw.	
Podobszar rewitalizacji Trzebień			Cel rewitalizacji: Wzrost aktywności społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz	
			Kierunek 1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców	
	2	S	Gotowanie jest proste – warsztaty dla osób objętych programem żywnościowym jak przygotowywać posiłki z otrzymanych produktów.	
Podobszar rewitalizacji Magdalenka			Cel rewitalizacji: Wzrost aktywności społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz	
			Kierunek 2. Poprawa jakości i dostępności do infrastruktury społecznej	
	3	PF	Utworzenie placu sportowo-rekreacyjnego w Magdalence – budowa placu sportowo rekreacyjnego, w tym montaż zabawek i siłowni zewnętrznej.	

Podobszar rewitalizacji Magdalenka	Cel rewitalizacji: Wzrost aktywizacji społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz	
	4	S Czwartkowe spotkania – spotkania dla seniorów i młodzieży mające na celu wymianę pokoleniową.
Podobszar rewitalizacji Magdalenka, Podobszar rewitalizacji Trzebień	Cel rewitalizacji: Wzrost aktywizacji społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz	
	5	S Zaprzyjaźniamy się z Ziemią – warsztaty dla młodzieży na temat edukacji ekologicznej.
Podobszar rewitalizacji Magdalenka, Podobszar rewitalizacji Trzebień	Cel rewitalizacji: Wzrost aktywizacji społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz	
	6	S Rodzinne gotowanie – warsztaty kulinarne dla osób dysfunkcyjnych.
Podobszar rewitalizacji Trzebień	Cel rewitalizacji: Wzrost aktywizacji społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz	
	7	S Kobieta jest marką – warsztaty dla kobiet z trenerem personalnym, wizażystką i kosmetyczką.
Podobszar rewitalizacji Trzebień	Cel rewitalizacji: Wzrost aktywizacji społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz	
	8	T Remont i adaptacja świetlicy wiejskiej w Trzebień – przeprowadzenie remontu świetlicy wiejskiej wraz z adaptacją niewykorzystanych pomieszczeń na cele społeczne.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020

* typy projektów: S – społeczny, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - Techniczny

X. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

W niniejszym rozdziale przedstawiono mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych, których celem jest wyjście z sytuacji kryzysowej obszarów zdegradowanych. Wszystkie przedsięwzięcia i wynikające z nich projekty są zgodne z cechami charakteryzującymi właściwie wykonany program rewitalizacji przedstawiony w ZPPR. W poniższych podrozdziałach opisano mechanizmy zapewniania kompletności programu.

Zachowanie komplementarności projektów rewitalizacyjnych w różnych wymiarach jest koniecznym wymogiem dla wspierania projektów w ramach RPO WK-P. Poszczególne wymiary zostały przedstawione w grafice poniżej

Ryc. 12. Wymiary komplementarności projektów rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020”

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz jest komplementarny pod względem przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Szczegółowy opis komplementarności LPR dla jej konkretnych wymiarów został przedstawiony w następnych podrozdziałach.

10.1 KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Zachowanie komplementarności przestrzennej było możliwe dzięki skoncentrowaniu interwencji na obszarze rewitalizacji Gminy Dobrcz. Jest obszar na którym wykazano występowanie negatywnych zjawisk społecznych i przestrzeni zdegradowanych. Jest to także obszar istotny z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Zawarte w LPR projekty i przedsięwzięcia uzupełniające są ze sobą powiązane i dopełniają się wzajemnie. W programie wskazano także na zintegrowanie poszczególnych projektów (rozdział XII). W trakcie analizy wskazano 2 podobszary rewitalizacji: Magdalenka i Trzebień. Wszystkie projekty główne i przedsięwzięcia uzupełniające są zlokalizowane na obszarze rewitalizacji. W zależności od charakteru działań obejmują swym zasięgiem cały obszar rewitalizacji bądź poszczególne podobszary. Założeniem takiego umiejscowienia projektów i przedsięwzięć głównych jest osiągnięcie jak największej efektywności podjętej interwencji w ramach rewitalizacji i ograniczenie zbadanych na obszarze rewitalizacji istotnych problemów.

W Tabeli 16 wskazano na których podobszarach rewitalizacji będzie realizowane dane działanie.

Tabela 16. Lokalizacja projektów głównych i przedsięwzięć uzupełniających

Nawa	Podobszar rewitalizacji	
	Magdalenka	Trzebień
Projekty główne		
1. Wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym – usługi Asystenta Rodziny	X	X
2. Być rodzicem		X
3. Świetlica nasza przystań		X
4. Świetlicowe popołudnia	X	
5. Wsparcie osób bezrobotnych	X	X
6. Piknik integracyjny	X	
7. Jestem Fit	X	
8. Budowa świetlicy w Magdalence	X	
9. Kompleksowy remont budynku mieszkalnego w Trzebieniu		X
Przedsięwzięcia uzupełniające		
1. Dzień dziecka dla najmłodszych		X
2. Gotowanie jest proste		X
3. Utworzenie placu sportowo-rekreacyjnego w Magdalence	X	
4. Czwartkowe spotkania	X	
5. Zaprzyjaźniamy się z Ziemią	X	X
6. Rodzinne gotowanie	X	X
7. Kobieta jest marką		X
8. Remont i adaptacja świetlicy wiejskiej w Trzebieniu		X

Źródło: opracowanie własne

Wszystkie projekty i przedsięwzięcia są zlokalizowane na poszczególnych podobszarach rewitalizacji, co zostało przedstawione w powyższej tabeli. Wśród

zaproponowanych działań dominują projekty i przedsięwzięcia miękkie, które w zależności od charakteru działania skierowane są do jednego z podobszarów lub do obydwu. Oprócz działań społecznych zaplanowano dwa projekty główne i dwa przedsięwzięcia uzupełniające o charakterze infrastrukturalnym.

Projekt główny 8 dotyczy utworzenia infrastruktury społecznej w postaci świetlicy wiejskiej w sołectwie Magdalenka, która ma docelowo zastąpić wysłużone pomieszczenia w Pałacu w Pyszczyne (sołectwo Magdalenka), które ze względu na niedostosowanie infrastruktury i stan wyeksploatowania nie nadają się do pełnienia funkcji świetlicy wiejskiej. Sytuację utrudnia też przynależność obiektu, który jest własnością prywatną przez co gmina nie może go użytkować w odpowiednim do potrzeb mieszkańców zakresie. Drugi projekt infrastrukturalny jest zlokalizowany w sołectwie Trzebień i dotyczy kompleksowego remontu Dworu, który pełni obecnie funkcję budynku mieszkalnego. Stan techniczny obiektu jest zły i wymaga pilnych działań celem poprawy warunków bytowych jego mieszkańców. Dodatkowym aspektem przemawiającym za potrzebą realizacji tego projektu jest koncentracja problemów społecznych właśnie w tym obiekcie, którego większa część mieszkańców jest zależna od pomocy GOPS. Przedsięwzięcie uzupełniające nr 3 dotyczy utworzenia placu sportowo-rekreacyjnego. Takie działanie będzie uzupełnieniem dla powstającej świetlicy wiejskiej i zwiększy możliwości organizacji różnorodnych wydarzeń dla mieszkańców i spędzania wolnego czasu dla mieszkańców. Natomiast przedsięwzięcie 4 dotyczy remontu świetlicy wiejskiej w Trzebieniu co pozwoli na efektywną realizację działań miękkich ujętych w programie.

Wymienione projekty główne są także zintegrowane z poszczególnymi projektami społecznymi co zostało wskazane w podrozdziale 10.2. Komplementarność problemowa.

Koncentracja przestrzenna interwencji w ramach procesu rewitalizacji pozwoli na kompleksową pomoc na całym obszarze rewitalizacji, bez przenoszenia problemów na inne obszary. Dana interwencja wpisuje się również w politykę rozwoju Gminy Dobrcz określoną w dokumentach strategicznych i planistycznych, będąc jej kontynuacją. Wdrożenie założeń programu rewitalizacji prowadzi również do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju Gminy Dobrcz dzięki wyjściu z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji, które prowadzi do wyrównania dysproporcji rozwojowych.

10.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz obejmuje wszystkie sfery rewitalizacji, które zostały poddane analizie. Kluczową sferą w ramach rewitalizacji jest sfera społeczna, na którą została skoncentrowana interwencja. Głównym zamierzeniem programu jest wyjście z sytuacji kryzysowej i eliminacja kluczowych problemów do osiągnięcia pozytywnych efektów interwencji problemów społecznych skoncentrowanych na obszarze rewitalizacji. Dzięki temu możliwe jest osiągnięcie komplementarności problemowej planowanej interwencji.

Projekty i przedsięwzięcia o charakterze społecznym są skierowane na eliminację wykazanych w obszarze rewitalizacji negatywnych zjawisk tj. zależność od pomocy społecznej czy bezrobocie. Planowanym efektem zaplanowanych działań jest aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców danych podobszarów, którzy są zagrożeni wykluczeniem społecznym. Interwencja zakłada także zrealizowanie zadań dotyczących

integracji lokalnej społeczności. Wsparciem dla tych działań są projekty dotyczące modernizacji, czy utworzenia nowej infrastruktury społecznej, czy też modernizacji zdegradowanych wielorodzinnych budynków mieszkalnych.

Wszystkie projekty i przedsięwzięcia wynikają określonej wizji stanu po przeprowadzonej rewitalizacji, celu i kierunków działań. Zatem projekty są bezpośrednią odpowiedzią na zbadane problemy.

Celem programu rewitalizacji jest *Wzrost aktywizacji społecznej i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz*. Z niego wynikają kierunki działań. Pierwszy kierunek działań *Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców* jest wynikiem analizy problemów społecznych i kierunkuje działania na ograniczenie skali zbadanych problemów. Następne dwa kierunki działań są skierowane na rozwój infrastruktury społecznej oraz odnowę tkanki mieszkaniowej. Wszystkie kierunki wzajemnie się dopełniają mając na celu osiągnięcie kompleksowej interwencji obejmującej wszystkie zbadane problemy społeczne oraz pozostałe.

Główne projekty rewitalizacyjne są również powiązane między sobą. Chodzi tutaj przede wszystkim o projekty, które mogą otrzymać dofinansowanie z funduszu EFRR i EFS. Są to projekty zintegrowane i zachodzi między nimi korelacja. Wspólnie są ukierunkowane na osiągnięcie efektu w postaci ograniczenia problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, a także wykorzystują lokalny potencjał do rozwiązania wskazanych problemów. W następnej tabeli wskazano bezpośrednie powiązania projektów głównych pomiędzy sobą.

Tabela 17. Powiązania projektów głównych

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny	Powiązanie
1. Wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym – usługi Asystenta Rodziny	9. Kompleksowy remont budynku mieszkalnego w Trzebieniu	W ramach projektu 1 planuje się pomoc dla rodzin w wyjściu z trudnej sytuacji życiowej poprzez wprowadzenie Asystenta Rodziny. Asystent ma zadanie bezpośrednią pracę z rodziną i wsparcie w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych i umiejętności społecznych celem poprawy jakości życia. Dzięki takiej interwencji rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym będą mogły poprawić swoją sytuację materialną. Większość beneficjentów tego działania będzie pochodzić z Dworu w Trzebieniu, w którym zamieszkuje znaczny odsetek osób zależnych od pomocy GOPS. Wsparciem dla efektu pozytywnych przemian społecznych będzie kompleksowy remont budynku ujęty w projekcie 9. Poprawa warunków bytowych mieszkańców tego obiektu wpłynie pozytywnie na ich jakość życia i motywację do zmian. Remont wpłynie także na poprawę efektywności energetycznej budynku co przekłada się na ograniczenie kosztów jego eksploatacji, co jest korzyścią ekonomiczną dla mieszkańców.

4. Świetlicowe popołudnia	8. Budowa świetlicy w Magdalence	Projekty społeczne nr 4, 6 i 7 są zlokalizowane w podobszarze rewitalizacji Magdalenka. Dane projekty dotyczą przede wszystkim aktywizacji społecznej mieszkańców. Jednakże aby założenia wymienionych projektów mogły zostać zrealizowane niezbędna jest odpowiednia infrastruktura społeczna. Obecnie wykorzystywane na cele świetlicy wiejskiej pomieszczenia w Pałacu w Pyszczyńie uniemożliwiają wykorzystanie ich jako miejsca realizacji danych działań miękkich. Dlatego niezbędne jest utworzenie nowej odpowiadającej wszelkim wymaganiom infrastruktury w postaci nowej świetlicy wiejskiej. Projekt 8 dotyczy budowy świetlicy w Magdalence, która będzie dostosowana do potrzeb mieszkańców i zdecydowanie poprawi dostępność do tego typu infrastruktury i pozwoli na realizację różnorodnych działań społecznych, czy wydarzeń i imprez lokalnych, które odpowiadają potrzebom mieszkańców obszaru rewitalizacji. Budynek świetlicy umożliwi także realizację kluczowych ze względu na interwencję w sferze społecznej zadań zawartych w LPR.
6. Piknik integracyjny		
7. Jestem Fit		

Źródło: opracowanie własne

Zrealizowanie wszystkich projektów głównych pozwoli na osiągnięcie i utrzymanie pozytywnych zmian społecznych. Przeprowadzenie planowanej interwencji przyniesie korzyści w postaci integracji społecznej i poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz.

W LPR określono również przedsięwzięcia uzupełniające, które wspierają realizację projektów głównych i przyczyniają się do pozytywnych przemian społecznych na obszarze rewitalizacji. Charakterystyka przedsięwzięć uzupełniających zawiera przedstawienie zagadnień istotnych z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji i formę wsparcia jakie dane przedsięwzięcie jest w stanie zapewnić w ramach kompleksowej interwencji.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz określono 8 przedsięwzięć uzupełniających, z czego sześć ma charakter społeczny. Działania te mają na celu przede wszystkim aktywizację i integrację społeczną mieszkańców rewitalizacji spośród wszystkich grup wiekowych. Poszczególne przedsięwzięcia są skierowane do dzieci i młodzieży, ale także do seniorów. Te działania będą wspierać projekty główne, integrować i spajać lokalną społeczność. Zaplanowano także dwa przedsięwzięcia o charakterze przestrzenno-funkcyjnym i technicznym, które dotyczą utworzenia placu sportowo-rekreacyjnego w Magdalence oraz remontu świetlicy w Trzebieniu.

10.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna polega na wypracowaniu odpowiedniego systemu zarządzania i oceny programu rewitalizacji. W ramach realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz utworzono system, który zapewnia aktywny udział wszystkich interesariuszy. Głównym podmiotem odpowiedzialnym za

realizację programu rewitalizacji jest Gmina Dobrcz, która wspólnie z pozostałymi interesariuszami rewitalizacji będzie prowadziła proces rewitalizacji na danym obszarze. System zarządzania został opisany szczegółowo w rozdziale XIII System zarządzania realizacją programu rewitalizacji.

10.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Komplementarność źródeł finansowania została zachowana we wszystkich przedsięwzięciach, co oznacza, że w kontekście polityki spójności 2014-2020 projekty opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR i EFS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Projekty zakładają różne źródła finansowania, w tym: środki własne podmiotów realizujących dane zadania. Wszystkie źródła finansowania wzajemnie się uzupełniają celem uzyskania korzystnych efektów rewitalizacji. Projekty rewitalizacyjne mogą zostać dofinansowane z różnych źródeł, także krajowych, które wskazano w projektach. Dokładne wskazanie źródeł finansowania i szacunkowa wielkość została przedstawiona w rozdziale XII Szacunkowe ramy finansowe i harmonogram realizacji w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

10.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Komplementarność międzyokresowa została zachowana dzięki integracji działań o charakterze rewitalizacyjnym zrealizowanych lub będących w trakcie realizacji na terenie Gminy Dobrcz. Dane działania są komplementarne z zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami ujętymi w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz. Program jest także kontynuacją i uzupełnieniem wcześniejszych projektów o charakterze rewitalizacyjnym i nie powiela zrealizowanych przedsięwzięć. Poniższa tabela przedstawia zrealizowane projekty o charakterze rewitalizacyjnym w gminie.

Tabela 18. Wykaz projektów zrealizowanych i w trakcie realizacji

Nr	Tytuł projektu	Lokalizacja	Źródło dofinansowania
2008 rok			
1	Aktywność sposobem na lepsze jutro w gminie Dobrcz	Dobrcz	POKL
2009 rok			
2	Aktywność sposobem na lepsze jutro w gminie Dobrcz	Dobrcz	POKL
2010 rok			
3	Budowa świetlicy w Zalesiu wraz z wyposażeniem	Zalesie	PROW
4	Młodzież przyszłością powiatu bydgoskiego	Dobrcz, Borówno, Wudzyn, Kotomierz, Stronno, Koziół, Strzelce Górne	POKL
2011 rok			
5	Budowa placów zabaw w gminie Dobrcz	Borówno, Dobrcz,	PROW

Nr	Tytuł projektu	Lokalizacja	Źródło dofinansowania
		Kotomierz, Kusowo, Strzelce Górne, Nekla, Trzebień, Trzeciewiec	
2012 rok			
6	Partnerstwo gmin dla wzrostu kompetencji kadr i sprawności urzędu	Dobrcz, Nowa Wieś Wielka, Kijewo Królewskie, Sicienko, Białe Błota	POKL
7	Budowa placów sportowo-rekreacyjnych w gminie Dobrcz	Stronno, Strzelce Dolne, Suponin, Trzęsacz, Włóki	PROW
8	Przebudowa drogi gminnej Sienno-Trzebień	Sienno-Trzebień	RPO WK-P
2013 rok			
9	Przedszkolaki z naszej paki	Strzelce Górne, Wudzyn, Kozielec, Stronno	POKL
2014 rok			
10	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Dobrcz w miejscowości Kusowo i Dobrcz	Dobrcz-Kusowo	PROW
11	Budowa systemu kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Dobrcz w miejscowościach Dobrcz i Augustowo	Dobrcz-Augustowo	PROW
12	Rewitalizacja budynku dawnego dworku w Gądeczu-elewacja	Gądecz	PROW
13	Modernizacja wraz z unowocześnieniem wyposażenia Gminnego Ośrodka Kultury w Dobrczu	Dobrcz	PROW
2015 rok			
14	Budowa placu sportowo-rekreacyjnego w Nekli	Nekla	PROW
15	Rozbudowa świetlicy w Kozielcu	Kozielec	PROW
16	Program Indywidualizacji procesu nauczania wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych w województwie Kujawsko-Pomorskim	Dobrcz, Borówno, Wudzyn, Kotomierz, Stronno, Kozielec, Strzelce Górne	POKL
17	Szkoła przyszła do Ciebie	Dobrcz	POKL
18	Edukacja - marzenie gimnazjalisty	Dobrcz, Wudzyn, Kotomierz	POKL
19	Budowa małej infrastruktury w miejscowościach : Kotomierz, Nekla, Stronno i Suponin	Kotomierz, Stronno, Nekla, Suponin	PROW
20	Kontynuacja budowy świetlicy w Kotomierzu wraz z wyposażeniem	Kotomierz	PROW
21	E-administracja to łatwe -kompleksowe wsparcie elektronicznych usług publicznych	Dobrcz, Nowa Wieś Wielka, Kijewo Królewskie, Sicienko, Białe Błota, Osielesko i Koronowo	MAiC
22	Internet szansą rozwoju mieszkańców Gminy Dobrcz	cała gmina	POIG

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Dobrczu

Większość z wymienionych powyżej projektów miała charakter infrastrukturalny, a są to: 3, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 22. Przeważały projekty skierowane na rozwój infrastruktury kanalizacyjnej i drogowej, ale także były realizowane działania w infrastrukturę społeczną w tym o charakterze rewitalizacyjnym jak np. Rewitalizacja budynku dawnego dworku w Gądeczu-elewacja. Pozostałe projekty o numerach: 1, 2, 4, 6, 9, 16, 17, 18, 21

mają charakter społeczny. Były one przede wszystkim skierowane na aktywizację i wsparcie edukacji dzieci i młodzieży. Wymienione projekty swym zasięgiem obejmowały całą Gminę Dobrcz, jednak tylko niewielka część z nich była skierowana do sołectw wchodzących w skład obszaru rewitalizacji. Tylko dwa projekty infrastrukturalne były realizowane w obszarze sołectwa Trzebień, a mianowicie budowa placu zabaw i przebudowa drogi gminnej Sienno-Trzebień. Żaden projekt nie był realizowany w sołectwie Magdalenka. Dlatego w kontekście programu rewitalizacji zasadna wydaje się realizacja zaplanowanych w programie działań społecznych o charakterze aktywizującym lokalną społeczność, a także projektów infrastrukturalnych wspierających rozwój infrastruktury społecznej i zdegradowanej tkanki mieszkaniowej.

Projekty realizowane w ostatnich latach przy współfinansowaniu z funduszy unijnych dotyczyły zarówno rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej, a także wspierały aktywizację lokalnej społeczności. Zaplanowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz działania są w części kontynuacją, a także uzupełnieniem poprzednio zrealizowanych projektów. Celem realizacji programu jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego i wyrównanie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Dobrcz.

XI MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz jest dokumentem o charakterze strategicznym. Wdrożenie jego założeń obejmuje podmioty związane i zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Dlatego zachodzi konieczność zaangażowania różnych grup interesariuszy do prac na etapie przygotowania programu, jak i w proces jego wdrażania, monitorowania i oceny. Warunkiem koniecznym do skutecznego przeprowadzenia procesu rewitalizacji jest aktywny udział interesariuszy. Główne grupy interesariuszy w Gminie Dobrcz to:

- Gmina Dobrcz i jej jednostki organizacyjne,
- mieszkańcy Gminy Dobrcz, a w szczególności mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- przedsiębiorcy z terenu Gminy Dobrcz,
- organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Dobrcz,
- pozostali interesariusze zainteresowani realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji.

LPR został opracowany dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz, który obejmuje podobszary Magdalenka i Trzebień. Prowadzenie rewitalizacji jest zadaniem własnym gminy, dlatego realizując zadania własne Gmina Dobrcz przystąpiła do opracowania *Diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Dobrcz*. Pierwszym krokiem było zbadanie negatywnych zjawisk występujących na obszarze gminy, predysponujących dane miejscowości do podjęcia działań rewitalizacyjnych.

W celu włączenia interesariuszy rewitalizacji przeprowadzono szereg działań zapewniających udział interesariuszy na różnych etapach procesu rewitalizacji. Wybrano następujące formy konsultacji społecznych:

- spotkania,
- debaty,
- zbieranie uwag ustnych i pisemnych.

Pierwszym etapem procesu rewitalizacji było opracowanie Diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Dobrcz. W tym celu przeprowadzono niezbędne analizy i przeprowadzono proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zgodnie z procedurą opisaną w Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Po opracowaniu projektu diagnozy przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące propozycji wyznaczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Dobrcz. Konsultacje odbyły się w dniach od 27 października do 3 listopada 2017 r. Wybrano następujące formy konsultacji społecznych:

1. Spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, na którym omówiono projekt „Diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Dobrcz”, a także była możliwość wyrażenia uwag, opinii i propozycji zmian w sprawie wyznaczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Spotkanie odbyło się w dniu 2 listopada o godzinie 15:00 w świetlicy wiejskiej w Trzebieniu.
2. Zbierania uwag ustnych – uwagi można było składać w okresie od 27 października do 3 listopada 2017 r. w Urzędzie Gminy w Dobrczu.
3. Zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej za pomocą formularza konsultacyjnego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej. Formularze można było składać w terminie od 27 października do 3 listopada 2017 r. bezpośrednio do Urzędu Gminy w Dobrczu, a także drogą elektroniczną.

Na spotkaniu otwartym zostały przedstawione szczegółowo założenia projektu „Diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Dobrcz”. Przedstawiono i omówiono procedurę wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a także przedstawiono wyniki przeprowadzonych analiz i proponowany obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Obecni interesariusze rewitalizacji potwierdzili zasadność wyboru danych sołectw (Magdalenka i Trzebień) do obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Nie wniesiono żadnych uwag co do proponowanego obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, a także do projektu diagnozy.

W trakcie konsultacji społecznych nie wpłynęły żadne uwagi i propozycje zmian w formie pisemnej.

Kolejnym etapem było sporządzenie projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz. Następnie projekt programu przedstawiony do konsultacji społecznych. Odbyły się w terminie od dnia 20 do 27 listopada 2017 r.. Wybrano następujące formy konsultacji:

- Spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, na którym omówiono projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz, a także była możliwość wyrażenia uwag, opinii i propozycji zmian do programu. Spotkanie odbyło się w dniu 27 listopada o godzinie 15:00 w świetlicy wiejskiej w Trzebieniu, Trzebień 40, 86 – 022 Dobrcz,
- Zbierania uwag w postaci ustanej, papierowej lub elektronicznej składanych poprzez formularz konsultacji za pośrednictwem poczty tradycyjnej, elektronicznej lub bezpośrednio w Urzędzie Gminy w Dobrczu.

Na spotkaniu otwartym, zostały przedstawione interesariuszom szczegółowo założenia projektu LPR, które potwierdziły zasadność określonej wizji, celów rewitalizacji, a także przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Interesariusze mieli możliwość zgłoszenia swoich pomysłów i uwag co do przedstawionego projektu programu rewitalizacji.

W trakcie spotkania została poruszona kwestia świetlicy wiejskiej w Trzebieniu. Mieszkańcy zgłosili potrzebę remontu budynku, przede wszystkim nieszczelnego pokrycia dachowego. W obiekcie jest także niewykorzystana przestrzeń na poddaszu, które mogłoby zostać zaadaptowane na cele społeczne co zwiększyło by możliwości wykorzystania świetlicy wiejskiej.

Powyższe uwagi zgłoszone podczas spotkania konsultacyjnego ujęto w programie poprzez uwzględnienie modernizacji świetlicy wiejskiej w Trzebieniu jako przedsięwzięcia uzupełniającego nr 8.

W trakcie konsultacji społecznych nie wpłynęły uwagi złożone za pomocą formularza konsultacyjnego.

Jednym z kluczowych elementów procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna. W toku prowadzenia procesu rewitalizacji począwszy od opracowania projektu diagnozy i programu rewitalizacji poprzez wdrażanie, ocenę i monitoring programu istotny jest udział interesariuszy na każdym z tych etapów. W związku z tym podjęto odpowiednie działania aby zachęcić mieszkańców i pozostałych interesariuszy do aktywnego udziału w ramach prowadzonych konsultacji społecznych. Interesariusze byli informowani o przebiegu, formach konsultacji społecznych, a także możliwościach zgłaszania swoich uwag i pomysłów w ramach rewitalizacji, za pośrednictwem:

- strony internetowej Gminy Dobrcz: **www.dobrcz.pl**, gdzie informowano interesariuszy na bieżąco o odbywających się konsultacjach społecznych, ich formach i przedstawiono ich wyniki,
- Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Dobrcz: **www.dobrcz.bip.net.pl**,
- przekazywanie informacji w sposób zwyczajowo przyjęty, w tym za pomocą plakatów na tablicach ogłoszeń oraz indywidualne zaproszenia dla Radnych Gminy, Sołtysów oraz przedstawicieli jednostek organizacyjnych Gminy Dobrcz.

The screenshot shows the official website of Gmina Dobrcz. At the top, there is a navigation bar with links to 'biuletyn informacji publicznej' and 'e-Urząd'. A search bar is located on the right. Below the navigation bar, there is a banner image of a large, historic building. Underneath the banner, the text reads: 'Budynek obecnej SP w Strzelcach Górnych z 1941 roku.' To the left of the main content area is a dark sidebar with a list of links: Rada Gminy, Wójt Gminy, Urząd Gminy, Sołectwa, Zakład Usług Komunalnych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Przedsiębiorczość, Stowarzyszenia, Sport, Projekty, Droga 55, and Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. The main content area features a heading 'Konsultacje programu rewitalizacji' with a subheading '27 października 2017'. The text describes the social consultations for the 'Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz' and provides details on how to participate, including electronic and paper-based options, and the deadline for submissions.

biuletyn informacji publicznej e-Urząd

Mobiłna Czcionka A A* A** Kontrast Szukam informacji o...

Urząd Gminy w Dobrczu
ul. Długa 50, 86-022 Dobrcz
tel: (52) 364-80-10
fax: (52) 364-80-32
e-mail: dobrcz@dobrcz.pl

facebook TVDOBRZCZ

GMINA DOBRZCZ

GMINA GOSPODARKA PRZESTRZENNA OCHRONA ŚRODOWISKA KULTURA OŚWIATA ZDROWIE INFORMATOR

Budynek obecnej SP w Strzelcach Górnych z 1941 roku.

Jestes tutaj: Start / Projekty / Konsultacje programu rewitalizacji

Konsultacje programu rewitalizacji

27 października 2017

Gmina Dobrcz opracowuje Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz. Wójt Gminy Dobrcz zaprasza do konsultacji społecznych, poprzez składanie uwag, opinii i wniosków dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Dobrcz.

Do konsultacji społecznych przedstawia się:

- 1) Diagnozę na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Dobrcz. Powyższy dokument jest dostępny w terminie od 27 października do 3 listopada 2017 r.:
- 1) w formie elektronicznej w biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Dobrcz www.dobrcz.bip.net.pl.
- 2) w formie papierowej w Urzędzie Gminy w Dobrczu (Biuro Programów i Projektów).

Termin konsultacji społecznych oraz składania uwag, opinii i wniosków wyznacza się od 27 października do 3 listopada 2017 r. Uwagi, opinie i wnioski wnoszone po terminie nie będą uwzględnione. Organem właściwym do ich rozpatrzenia jest Wójt Gminy Dobrcz.

Uwagi, wnioski i opinie należy dostarczać:

- a) uwagi pisemne - drogą elektroniczną na adres: a.kutkowska@dobrcz.pl
- b) uwagi pisemne - drogą korespondencyjną na adres Urząd Gminy w Dobrczu, ul. Długa 50, 86 - 022 Dobrcz, z dopiskiem „rewitalizacja”
- c) uwagi pisemne i ustne - bezpośrednio do Urzędu Gminy w Dobrczu, ul. Długa 50, 86 - 022 Dobrcz, Biuro Programów i Projektów

W ramach konsultacji społecznych w dniu 2 listopada 2017 r. o godzinie 15.00 w świetlicy wiejskiej w Trzebieńcu odbędzie się spotkanie otwarte połączone z debatą. Podczas spotkania zaprezentowane zostaną proponowane granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a także szczegóły dotyczące prowadzonych prac. Będzie także możliwość składania uwag, wniosków i opinii w formie pisemnej i ustnej.

Ryc. 13. Informacja o konsultacjach społecznych obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz zamieszczona na stronie internetowej gminy

Źródło: <http://www.gminadobrcz.pl>

REWITALIZACJA

NASZA WSPÓLNA SPRAWA

Wójt Gminy Dobrcz zaprasza na konsultacje społeczne projektu „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz” mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych oraz pozostałych interesariuszy rewitalizacji

Konsultacje odbędą się w terminie od 20 do 27 listopada 2017 r.

Spotkanie otwarte dla wszystkich zainteresowanych odbędzie się dnia 27 listopada 2017 r. o godz. 15:00 w świetlicy wiejskiej w Trzebieniu

Ryc. 14. Plakat informujący o konsultacjach społecznych

Źródło: opracowanie własne

W Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz zaplanowano także udział interesariuszy na dalszych etapach procesu rewitalizacji, a mianowicie wdrażania, monitoringu i oceny LPR. Program Rewitalizacji ma charakter otwarty i w trakcie jego realizacji kluczową rolę będą odgrywać mieszkańcy, lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i pozostali interesariusze zainteresowani aktywnym uczestnictwem we wdrażaniu programu.

Włączenie interesariuszy w proces monitoringu i oceny programu będzie polegało na możliwości zgłaszania uwag dotyczących realizacji dodatkowych projektów i przedsięwzięć możliwych do wpisania w program rewitalizacji, a także pozostałych zapisów programu. Uwagi będą zbierane przez członków Zespołu ds. rewitalizacji, pracowników Urzędu Gminy w Dobrczu, pracowników GOPS, a także Radnych i Sołtysów. Zbieranie uwag jest procesem ciągłym i będą one rozpatrywane podczas przeprowadzonej co najmniej raz na dwa lata ocenie aktualności i realizacji programu rewitalizacji. Dana ocena będzie sporządzana w formie raportu, który będzie podany do publicznej wiadomości za pośrednictwem BIP (szczegółowy opis w rozdziale XIV).

LPR może zostać aktualizowany w zależności od zmieniającej się dynamicznie sytuacji społeczno-gospodarczej i potrzeb interesariuszy rewitalizacji. Zespół ds. rewitalizacji jest również odpowiedzialny za współpracę ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji. Daje to możliwość organizacji dodatkowych spotkań informacyjno-edukacyjnych dotyczących prowadzonego procesu rewitalizacji, a także zachęcających mieszkańców, przedsiębiorców i pozostałych interesariuszy do aktywnego udziału w procesie rewitalizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Dobrcz. Za promocję zaplanowanych w programie przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych odpowiedzialny będzie Zespół ds. rewitalizacji. W tym celu zostaną wykorzystane dostępne środki przekazu tj. prasa lokalna, Internet, media społecznościowe, tak aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców z Gminy Dobrcz. W ramach działań informacyjnych będą również wykorzystane ogłoszenia, plakaty, ulotki, a także spotkania organizowane przez Zespół.

XII. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE I HARMONOGRAM REALIZACJI W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Niniejszy rozdział przedstawia harmonogram i szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych wraz ze wskazaniem wielkości dofinansowania możliwego do uzyskania z różnych źródeł. Termin realizacji danego projektu został podany w przybliżeniu. Możliwe źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych wynikających z przedsięwzięć głównych, zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 19. Główne projekty rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr)*	Typ projektu**	Przedsięwzięcie	Podmioty realizujące projekt	Szacowana wartość projektu (mln zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	10	11	12	13			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Obszar rewitalizacji Gminy Dobrcz	2021-2022	1	S	1	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu	50 000	50	25 000	Środki własne Gminy Dobrcz	Budżet Państwa	-	-	-	-	Projekt 9
	2018-2019	2	S	1	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu	1 000	-	-	Środki własne Gminy Dobrcz	-	-	-	-	-	-
	2018-2019	3	S	1	Gminny Ośrodek Kultury w Dobrczu	30 000	80	24 000	Środki własne Gminy Dobrcz	MKDIN	-	-	-	-	-
	2021-2023	4	S	1	Gminny Ośrodek Kultury w Dobrczu	10 000	-	-	Środki własne Gminy Dobrcz	-	-	-	-	-	Projekt 8
	2018-2020	5	S	1	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu	300 000	85	255 000	Środki własne Gminy Dobrcz	RPO (EFS)	-	-	9.2	9.2.1	-
	2021	6	S	1	Sołectwo Magdalenka, Gminny Ośrodek Kultury w Dobrczu	2 000	-	-	Środki własne Gminy Dobrcz	-	-	-	-	-	Projekt 8
	2022-2023	7	S	1	Gminny Ludowy Klub Sportowy w Dobrczu	5 000	-	-	Środki własne Gminy Dobrcz	-	-	-	-	-	Projekt 8
	2019-2020	8	PF	2	Gmina Dobrcz	800 000	62,5	500 000	Środki własne Gminy Dobrcz	PROW	-	-	-	-	Projekt 4, 6 i 7
	2020-2021	9	T	3	Gmina Dobrcz	800 000	85	680 000	Środki własne Gminy Dobrcz	RPO (EFRR)	-	-	7.1	-	Projekt 1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020

* pełne nazwy projektów podane w liście poniżej

** typy projektów: S – społeczny, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny,

Przedsięwzięcie 1 Przeprowadzenie działań z zakresu aktywizacji społecznej mieszkańców w tym osób zagrożonych i wykluczonych społecznie:

Projekt 1. Wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym – usługi Asystenta Rodziny

Projekt 2. Być rodzicem

Projekt 3. Świetlica nasza przyszłość

Projekt 4. Świetlica nasza przyszłość

Projekt 5. Wsparcie osób bezrobotnych

Projekt 6. Płanik integracyjny
 Projekt 7. Jestem Fit
 Przedsięwzięcie 2. Utworzenie infrastruktury społecznej umożliwiającej aktywizację lokalnej społeczności:
 Projekt 8. Budowa świetlicy w Magdalence
 Przedsięwzięcie 3. Kompleksowa modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych
 Projekt 9. Kompleksowy remont budynku mieszkalnego w Trzebień

Możliwe źródła finansowania przedsięwzięć uzupełniających zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 20. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji	Lp.	Typ przedsięwzięcia*	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Źródło finansowania			
					6	7	8	9
1	2	3	4	5	Środki własne Gminy Dobrcz	-	-	-
Podobszar rewitalizacji Trzebień	1	S	Dzień dziecka dla najmłodszych	3 000	Środki własne Gminy Dobrcz	-	-	-
Podobszar rewitalizacji Trzebień	2	S	Gotowanie jest proste	5 000	Środki własne Gminy Dobrcz	-	-	-
Podobszar rewitalizacji Magdalenska	3	PF	Utworzenie placu sportowo-rekreacyjnego w Magdalence	80 000	Środki własne Gminy Dobrcz	PROW	-	-
Podobszar rewitalizacji Magdalenska	4	S	Czwartkowe spotkania	25 000	Środki własne Gminy Dobrcz	Budżet Państwa	-	-
Podobszar rewitalizacji Magdalenska, Podobszar rewitalizacji Trzebień	5	S	Zaprzęgniemy się z Ziemią	5 000	Środki własne Gminy Dobrcz	WFOŚiGW	-	-
Podobszar rewitalizacji Magdalenska, Podobszar rewitalizacji Trzebień	6	S	Rodzinne gotowanie	5 000	Środki własne Gminy Dobrcz	-	-	-
Podobszar rewitalizacji Trzebień	7	S	Kobieta jest marką	5 000	Środki własne Gminy Dobrcz	-	-	-
Podobszar rewitalizacji Trzebień	8	T	Remont i adaptacja świetlicy wiejskiej w Trzebień	300 000	Środki własne Gminy Dobrcz	PROW	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020

* typy projektów: S – społeczny, PF – przestrzennie-funkcjonalny

XIII. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

Program rewitalizacji wymaga odpowiednio dobranego systemu zarządzania, ze względu na swoją złożoność. LPR jest niezbędnym narzędziem do rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Jednak, żeby jego realizacja przyniosła oczekiwane efekty potrzebne jest sukcesywne wdrażanie wyznaczonych przedsięwzięć i stały monitoring ich realizacji. Właściwa realizacja LPR wymaga współpracy interesariuszy rewitalizacji i stworzenia odpowiedniego systemu zarządzania. Konieczne jest zatem przygotowanie informacyjne i aktywna partycypacja wszystkich interesariuszy rewitalizacji w procesie zarządzania programem

Za realizację LPR odpowiedzialny jest Wójt Gminy Dobrcz. Organem wspomagającym Wójta i odpowiedzialnym za wdrażanie i realizację LPR będzie **Zespół ds. rewitalizacji** powołany przez Wójta. Zespół ds. rewitalizacji będzie funkcjonował w strukturze Urzędu Gminy w Dobrczu i tam będzie się znajdowała jego siedziba. W skład Zespołu wejdą pracownicy poszczególnych Referatów Urzędu Gminy w Dobrczu m.in Biura Programów i Projektów, Referatu Nieruchomości i Planowania Przestrzennego, Referatu Gospodarki Komunalnej i Środowiska, a także przedstawiciele poszczególnych jednostek organizacyjnych gminy. Za organizację prac Zespołu odpowiedzialny jest Wójt Gminy Dobrcz. Za obsługę administracyjną prac Zespołu odpowiada Urząd Gminy w Dobrczu.

Zespół będzie aktywnie współpracował ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji i będzie odpowiedzialny za:

- koordynację wdrażania LPR,
- aktualizację założeń Programu (zmiany granic obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, weryfikacji efektywności prowadzonych działań),
- aktualizację danych dotyczących sytuacji kryzysowej w gminie,
- organizację systemu monitoringu i oceny LPR,
- współpracę z partnerami społecznymi,
- opracowywanie raportów z realizacji LPR, które stanowią podstawę do monitoringu i oceny programu oraz przedstawienie ich opinii publicznej,
- promocję projektów rewitalizacyjnych (działania marketingowe mające na celu włączenie w proces rewitalizacji społeczności lokalnej),

Zespół ds. rewitalizacji realizuje zadania związane z wdrażaniem, monitoringiem i oceną Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz w ramach swoich dotychczasowych obowiązków służbowych, dlatego nie określa się kosztów zarządzania programem rewitalizacji. W trakcie realizacji założeń niniejszego programu skład Zespołu może zostać zmieniony celem usprawnienia prac w ramach wdrażania, monitoringu i oceny LPR. Zespół ds. rewitalizacji zostanie powołany niezwłocznie po uchwaleniu programu i będzie funkcjonował do zakończenia jego realizacji.

Zespół ds. rewitalizacji będzie również odpowiedzialny za aktywną partycypację społeczną w sprawach dotyczących aktualizacji programu, czy promowania poszczególnych projektów. Celem dialogu społecznego jest poznanie aktualnych potrzeb lokalnej społeczności, aby możliwie w najbardziej efektywny sposób realizować LPR. Dlatego Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz ma charakter otwarty i w trakcie jego realizacji kluczową rolę będą odgrywali interesariusze rewitalizacji, a przede wszystkim

mieszkańcy. Członkowie Zespołu będą zbierać od interesariuszy propozycje zmian dotyczących działań możliwych do ujęcia w dokumencie, a także występujących problemów. Uwagi można będzie zgłaszać bezpośrednio u członków Zespołu ds. rewitalizacji, ale także do:

- pracowników Urzędu Gminy w Dobrczu bezpośrednio zaangażowanych w proces rewitalizacji,
- pracowników GOPS – zgłaszanie potrzeb i propozycji, w szczególności przez osoby będące podopiecznymi GOPS,
- za pośrednictwem Radnych Gminy i Sołtysów, którzy są bezpośrednimi przedstawicielami mieszkańców,

Interesariusze rewitalizacji będą mogli brać czynny udział w procesie przygotowania, wdrażania i monitoringu LPR w ramach sporządzanej co najmniej raz na dwa lata ocenie aktualności i realizacji programu. Dana ocena będzie sporządzana w formie raportu, którego zakres został opisany w rozdziale **XIV System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu LPR**. Raport zostanie podany do publicznej wiadomości za pośrednictwem Biuletynu Informacji Publicznej. Umożliwi to aktywny udział interesariuszy, którzy będą mogli zapoznać się oceną prowadzonego procesu rewitalizacji w gminie i będą mogli zgłaszać swoje uwagi, pomysły i własne projekty. Taka procedura zarządzania programem umożliwi wpływ interesariuszy na kształt procesu rewitalizacji, dostosowany do zmieniającej się sytuacji w Gminie Dobrcz i lokalnych potrzeb w zakresie rewitalizacji. Uwagi zgłoszone przez interesariuszy będą rozpatrzone i brane pod uwagę podczas ewentualnej aktualizacji programu.

XIV. SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU LPR

System monitorowania i oceny LPR to niezbędne narzędzie kontroli efektywności realizacji programu. Cele rewitalizacji i stopień ich realizacji oraz skuteczności poszczególnych projektów musi być weryfikowana przez odpowiedni podmiot. Jednostką odpowiedzialną za monitoring i ocenę LPR będzie wspomniany wcześniej Zespół ds. rewitalizacji.

Jednym z zadań Zespołu jest składanie raportów z wdrażania LPR Wójtowi Gminy Dobrcz wraz z propozycją ewentualnych zmian do wprowadzenia. Raport będzie sporządzany **co najmniej raz na 2 lata** i będzie stanowić podstawę oceny LPR, którą Wójt udostępniania wszystkim interesariuszom rewitalizacji za pośrednictwem Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Dobrcz.

Zespół ds. rewitalizacji będzie również organizował spotkania ze interesariuszami rewitalizacji (minimum raz na dwa lata), na których będzie przedstawiony stopień realizacji programu, potrzeby aktualizacji LPR oraz dalsze kierunki działań rewitalizacyjnych, a także sprawy bieżące związane z prowadzoną rewitalizacją. Każdy z interesariuszy, dzięki tym spotkaniom i możliwości zgłaszania uwag będzie miał wpływ na kształt procesu rewitalizacji. Liczba spotkań będzie uzależniona od aktualnych potrzeb.

System monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz stanowi **raport**, który jest podstawę do monitoringu i oceny aktualności LPR. System zawiera następujące elementy:

- wskaźniki monitorowania efektów realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz – wskaźniki odpowiadające celowi rewitalizacji ujęte w Tabeli 12 w podrozdziale 8.2.
- raporty z realizacji projektów/przedsięwzięć – opisujące przebieg procesu wdrażania poszczególnych działań rewitalizacyjnych poprzez poszczególne projekty główne i przedsięwzięcia uzupełniające wraz oceną zgodności zrealizowanych zadań z zamierzonymi efektami (raporty z realizacji projektów zawierające **karty oceny projektów/przedsięwzięć**),
- dane jakościowe, które będą zawierać opis zaangażowania interesariuszy w proces rewitalizacji, opis zmian w sytuacji społecznej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej i środowiskowej (dane opisowe),
- wykaz uwag zgłoszonych do programu oraz sposób i rozpatrzenia,
- ocenę aktualności treści LPR,
- protokoły z przeprowadzonych spotkań, jako załączniki do raportu.
- prognoza realizacji programu i wskazanie ewentualnej potrzeby jego aktualizacji.

Poniżej przedstawiono kartę oceny projektu rewitalizacji, która będzie integralną częścią raportu z realizacji projektu i będzie stanowiła podstawę oceny poszczególnych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Karty będą zbierane przez członków Zespołu ds. rewitalizacji po realizacji konkretnego projektu/przedsięwzięcia od podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych z nich.

Tabela 21. Karta oceny projektu/przedsięwzięcia

Nazwa projektu/przedsięwzięcia			
Podmiot/y realizujące			
Planowany termin realizacji		Rzeczywisty termin realizacji	
Wskaźniki			
Wskaźniki produktu	Wartość założona		Wartość osiągnięta
Wskaźniki bezpośredniego rezultatu	Wartość założona		Wartość osiągnięta
Opis realizacji projektu i informacje dodatkowe			
Sporządził		Data	
Zatwierdził		Data	

Źródło: opracowanie własne

Realizacja LPR będą również podlegała monitorowaniu przez IZ RPO w przypadku gdy gmina realizuje projekty dofinansowane z RPO WK-P. W związku z tym Wójt Gminy Dobrcz jest zobowiązany do przekazywania sprawozdań kwartalnych opisujących osiągane wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu bezpośredniego określonych działań/poddziałów RPO WK-P wybranych do konkretnych projektów z przedsięwzięcia głównego. Natomiast raz na dwa lata Wójt będzie zobligowany do przekazania sprawozdania zawierające informacje w zakresie wybranych wskaźników stanu kryzysowego, który będzie zawierało:

- wartości bazowe i aktualne wskaźników,
- analizę wskaźników, w tym wyjaśnienie w przypadku gdy analizowane wskaźniki stanu kryzysowego będą wskazywały na niską efektywność działań rewitalizacyjnych.

Po sporządzeniu, zaopiniowaniu i publikacji oceny, Wójt nie podejmuje dalszych działań (w przypadku stwierdzenia aktualności LPR) albo występuje do rady gminy z wnioskiem o zmianę LPR (wobec stwierdzenia, że utracił on walor aktualności).

Postępowanie w przedmiocie zmiany LPR może wynikać z oceny (opisanej powyżej), lecz może być również efektem innych działań (np. aktualizacji listy przedsięwzięć).

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Dobrcz w latach 2010-2016.....	15
Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Dobrcz	17
Tabela 3. Powierzchnia i ludność poszczególnych sołectw Gminy Dobrcz.....	21
Tabela 4. Wskaźnik - udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	23
Tabela 5. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	25
Tabela 6. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Dobrcz	27
Tabela 7. Podsumowanie analizy wskaźników sfery społecznej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Dobrcz.....	30
Tabela 8. Liczba osób zamieszkujących obszar rewitalizacji oraz jego powierzchnia na terenie miejscowości.....	40
Tabela 9. Najważniejsze problemy i potencjały występujące na podobszarze rewitalizacji Trzebień.....	44
Tabela 10. Najważniejsze problemy i potencjały występujące na podobszarze rewitalizacji Magdalenka	48
Tabela 11. Proces rewitalizacji w obszarze rewitalizacji Gminy Dobrcz	49
Tabela 12. Wskaźniki odpowiadające celowi rewitalizacji	53
Tabela 13. Przedsięwzięcia główne i projekty	54
Tabela 14. Główne przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne	55
Tabela 15. Przedsięwzięcia uzupełniające	64
Tabela 16. Lokalizacja projektów głównych i przedsięwzięć uzupełniających	67
Tabela 17. Powiązania projektów głównych.....	69
Tabela 18. Wykaz projektów zrealizowanych i w trakcie realizacji.....	71
Tabela 19. Główne projekty rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	79
Tabela 20. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – szacunkowe ramy finansowe	80
Tabela 21. Karta oceny projektu/przedsięwzięcia	84

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Położenie Gminy Dobrcz na tle kraju, województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu bydgoskiego	14
Ryc. 2. Podział Gminy Dobrcz na sołectwa będące przedmiotem analizy	20
Ryc. 3. Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska	24
Ryc. 4. Udział (%) dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku – ujęcie graficzne zjawiska	26
Ryc. 5. Udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska	28
Ryc. 6. Dwór w Trzebieniu	34
Ryc. 7. Pałac w Pyszczyńcu	35
Ryc. 8. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Dobrcz	36
Ryc. 9. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Dobrcz	39
Ryc. 10. Podobszar rewitalizacji Trzebień	41
Ryc. 11. Podobszar rewitalizacji Magdalena	45
Ryc. 12. Wymiary komplementarności projektów rewitalizacyjnych	66
Ryc. 13. Informacja o konsultacjach społecznych obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Dobrcz zamieszczona na stronie internetowej gminy	76
Ryc. 14. Plakat informujący o konsultacjach społecznych	77

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

Wybrane akty prawne (stan prawny na listopad 2017 r.)

- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2017 poz. 1023, ze zm.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1 875),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2017 r., poz. 1073, ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2016 r., poz. 1828),
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. 2016 r., poz. 1610, ze zm.),
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. 2017 r. poz. 2101),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2017 r., poz. 2077),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2017 r. poz. 1769, ze zm.),

Literatura i wybrane dokumenty programowe

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030),
- Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia,
- Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020,
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego,
- Kujawsko-Pomorski Regionalny Program Operacyjny 2014-2020,
- Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,
- Program Rozwoju Powiatu Bydgoskiego na lata 2017-2023,
- Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Trzy Doliny” na lata 2014-2020,

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobrcz,
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025,
- Strategia Rozwoju Gminy Dobrcz na lata 2014-2025,

Dostępne strony internetowe

- www.stat.gov.pl,
- www.geoportal.gov.pl,
- www.funduszeuropejskie.gov.pl,
- www.mojregion.eu
- www.deminimis.gov.pl

AP '91

UZASADNIENIE

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Program rewitalizacji uchwalany przez Radę Gminy na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2017 r., poz. 1875 z późn. zm.) jest wieloletnim programem działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej, lub technicznej, lub środowiskowej, zmierzającym do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiącym narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji

Wójt Gminy Dobrcz wystąpił do właściwych organów, tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy z prośbą o odstąpienie od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu. Posiadając pozytywne uzgodnienia organów, Wójt Gminy Dobrcz odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Dobrcz jest narzędziem, które umożliwi władzom samorządowym oraz pozostałym beneficjentom ubiegać się o środki przeznaczone na działania wpisujące się w proces rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Biorąc pod uwagę powyższe informacje stwierdza się, że podjęcie uchwały jest zasadne.

